

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

ПРОЕКТОБЮДЖЕТ ЗА 2023 Г. И БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ЗА 2024 и 2025 Г. В ПРОГРАМЕН ФОРМАТ

АПРИЛ 2023 Г.

МИСИЯ

Утвърждаване върховенството на правото, защита правата на човека, равен достъп до правосъдие.

ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ И КАПАЦИТЕТ

С преходните и заключителните разпоредби на § 10 от Закона за прилагане на разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2021 г. са приети изменения в Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за особените залози. С тях се удължава срокът за преминаване на ЦРОЗ към Агенцията по вписванията до 1 януари 2023 г. С Постановление № 50 от 5 април 2023 г. за изменение на нормативни актове на Министерския съвет се прие срокът на преминаване да бъде 1 май 2023 г.

ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ

Програмният бюджет на Министерство на правосъдието за периода 2023-2025 г. включва седем програми, като шест от тях са насочени към изпълнението на две политики, а седмата е програма "Администрация", както следва:

I. Политиката в областта на правосъдието се изпълнява чрез следните четири програми:

- Програма „Правна рамка за функционирането на съдебната система”
- Програма „Регистри”
- Програма „Охрана на съдебната власт”
- Програма „Равен достъп до правосъдие”

II. Политика в областта на изпълнение на наказанията се изпълнява чрез следните две програми:

- Програма „Затвори - изолация на правонарушители”
- Програма „Арести и пробация”

Изпълнението на политиките и програмите през периода 2023-2025 г. ще се осъществява от администрацията на Министерството на правосъдието и администрацията на пет второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на правосъдието, както следва:

- Агенция по вписванията - 622 щатни бройки
- Национално бюро за правна помощ - 23 щатни бройки
- Главна дирекция „Охрана” - 1 540 щатни бройки
- Бюро по защита на застрашени лица – 121 щатни бройки
- Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” - 4 573 щатни бройки.

ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ПРАВОСЪДИЕТО

Визия за развитието на политиката

Визията на Министерство на правосъдието за политиката в областта на правосъдието е постигане на независима, прозрачна, достъпна, справедлива и ползваща се с доверие от гражданите и стопанските субекти правосъдна система, чрез ефективно управление и организационно усъвършенстване.

За периода 2023-2025 г. ще се предприемат законодателни мерки, свързани с реформиране и подобряване работата на съдебната система.

Приоритет на Министерството на правосъдието е извършването на законодателни промени, които следва да гарантират правовия ред в страната, борбата с престъпността и създаването на условия за ограничаване на корупцията на всички нива на държавното управление.

Стратегическа цел

ЕФЕКТИВНО, ПРОЗРАЧНО, СПРАВЕДЛИВО И ДОСТЪПНО ПРАВОСЪДИЕ

Оперативни цели

1. Реформиране и оптимизиране работата на съдебната власт.
2. Гарантиране правовия ред в страната, борбата с престъпността и ограничаване на корупцията.
3. Повишена законова и институционална защита на правата на гражданите. Ефективна защита на националните интереси в областта на правосъдието.
4. Подобряване на достъпа до електронно правосъдие и дигитализация на съдебната система.

Приоритет на Министерството на правосъдието е да се реформира работата на съдебната система за постигане на достъпно, предвидимо, бързо и справедливо правосъдие, за възстановяване на справедливостта в обществото, което да гарантира правовия ред в страната, постигане на конкретни резултати в борбата с престъпността и ефективно справяне с корупцията.

Този приоритет на Министерството на правосъдието намира отражение в подготвените и в процес на изпълнение реформи, част от Националния план за възстановяване и устойчивост (Плана). В Стълб „Справедлива България“, Компонент „Бизнес среда“ от Плана са формулирани реформи с политически ангажименти, касаещи достъпно, ефективно и предвидимо правосъдие, противодействие на корупцията и укрепване на търговския оборот и стопанската стабилност. Предвижда се реформите да бъдат реализирани в срок до края на м. март 2026 г. За наблюдение на изпълнението на ангажиментите и сроковете е подписано оперативно споразумение между Европейската комисия и Република България. За всяка от предвидените за изпълнение реформи между Министерството на правосъдието и Министерството на финансите са подписани оперативни споразумения за наблюдение и докладване, с което се определят ангажиментите на участниците в изпълнението.

С Решение № 825 от 18.12.2014 г. на Министерски съвет е приета Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система. За успешното изпълнение на стратегията е необходимо предприемане на действия в следните области:

- Осъществяване на ефективно взаимодействие със съдебната власт в контекста на изпълнение на целите на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система и за гарантиране на върховенството на правото;
- Изпълнение на заложените в Актуализираната стратегия мерки за продължаване на реформата в съдебната система от компетентността на МП;
- Администриране, непосредствена организация и координиране на заседанията на Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система;
- Прилагане на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в сферата на компетенции на МП;
- Разработване на законодателни изменения в контекста на продължаване на реформата в съдебната система и гарантиране на върховенството на правото;
- Изграждане на институционален капацитет в органите на изпълнителната и съдебната система за спазване на Европейската конвенция за защита правата на човека към Съвета на Европа;

- Подобряване на правната и институционалната рамка в сферата на младежкото правосъдие;

- Поетапно постигане на заложените цели в Концепцията за електронно правосъдие и в Стратегията за въвеждане на електронно правосъдие и електронно управление в сектор „Правосъдие“ чрез изпълнение на заложените мерки в разработената Пътна карта от една страна и изготвяне на промени в съответните нормативни документи от друга;

- Информационно-технологично обезпечаване със средства за предоставяне на електронни услуги за граждани, съобразно компетенциите на Министерството на правосъдието.

Изпълнението на мерките ще доведе до постигане на по-съществени резултати в разследването, съдебното преследване и произнасянето на присъди по дела за корупция по високите етажи и дела, свързани с организираната престъпност, за постигане на трайна промяна в Република България и до задълбочена реформа на съдебната власт, както и до повишаване на доверието на гражданите и бизнеса.

С Постановление № 240 на Министерския съвет от 24.09.2019 г. за създаване на Национален координационен механизъм за върховенство на правото и на Съвет за неговото прилагане (загл. изм. ДВ, бр. 62 от 2022 г.) е създаден механизъм на национално ниво, имащ за цел да запази постигнатия напредък, продължаване на наблюдението и докладване пред обществеността по областите: върховенство на закона, съдебна реформа, борба с корупцията по високите етажи на властта и в по-общ план, борбата с организираната престъпност, медиен плурализъм и свобода на медиите, както и други институционални въпроси, свързани с принципите на взаимосвързаност и взаимоограничаване.

С Решение № 33 на Министерския съвет от 20 януари 2020 г. са одобрени визия, цели и приоритети на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030. Документът е със стратегически характер от най-високо ниво в йерархията на националните програмни документи и очертава следните три стратегически цели: ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата, за чието изпълнение правителствените намерения са групирани в пет области (оси) на развитие и са определени 13 национални приоритета, част от които е и Приоритет 10 „Институционална рамка“.

За детайлизирането на Приоритет 10 „Институционална рамка“, както и за последващото изпълнение на мерките, в качеството на водещи ведомства са определени Министерството на правосъдието (МП) и Администрацията на Министерския съвет (АМС).

В ход е реформа на рамката на несъстоятелността и стабилизацията в България. Инициативата е препоръка от Европейския семестър за България, а въз основа на това и част от ангажиментите на България по отношение на валутния механизъм и бъдещото присъединяване към Еврозоната. За осъществяването на реформата с решение по Протокол № 25 от заседанието на Министерския съвет, проведено на 19 юни 2019 г., беше приета Пътната карта с конкретни мерки и срокове за тяхното изпълнение. ЕК следи интензивно за спазването на заложените срокове с оглед на намеренията на България за присъединяване към Еврозоната. По изрични указания на ЕК реформата е включена и в проекта на Национален план за възстановяване и устойчивост.

Министерството на правосъдието е основният орган, който отговаря за координирането на цялостното изпълнение на реформата.

Съобразно приоритетите, политиките и мерките залегнали в Споразумението за съвместно управление на Република България в периода 2021-2025 г. на Министерство на правосъдието е отредено място на един от основните инициатори на необходимите съдебни реформи в тясно сътрудничество с НС.

Меморандумът за разбирателство относно изпълнението на Норвежкия финансов механизъм (НФМ) 2014-2021, сключен на 9.12.2016 г. между Кралство Норвегия и Република

България, определя Министерството на правосъдието (МП) за Програмен оператор на Програма „Правосъдие“.

През 2018 г. бяха подписани Програмното споразумение за Програма „Правосъдие“ между Норвежкото министерство на външните работи и Националното координационно звено (дирекция „Централно координационно звено“ в Администрацията на Министерския съвет) и Споразумението за изпълнение на Програма „Правосъдие“ между Националното координационно звено и Министерството на правосъдието.

Към настоящия момент Програмният оператор (ПО) е подписал договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (БФП) за изпълнението на 8 (осем) предефинирани проекта на Програма „Правосъдие“ на НФМ 2014-2021. След проведена процедура по оценка и подбор са сключени 9 договора за предоставяне на БФП по Малка грантова схема.

Програма „Правосъдие“ обхваща две програмни области – 19 „Корекционни услуги и предварително задържане“ и 21 „Ефективност и ефикасност на съдебната система, укрепване на върховенството на закона“. Предложените приоритети за финансиране са на обща стойност 33 170 500 € безвъзмездна финансова помощ и 5 853 618 € съфинансиране от националния бюджет.

Планираното финансиране по Програмна област 21 е в размер на 7 824 000 € и е насочено в следните направления:

(1) Подобро прилагане на европейската правна рамка от българската съдебна система чрез ефективно изпълнение на решенията на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) и обучения на магистрати и други правни експерти;

(2) Подобряване на капацитета на българските власти в областта на детското правосъдие;

(3) Подобен капацитет на българските институции в областта на домашното насилие и насилие, основано на полов признак.

С одобрения на 10 февруари 2021 г. Регламент (ЕС) 2021/240 на Европейския парламент и на Съвета от 10 февруари 2021 година за създаването на Инструмента за техническа подкрепа за периода 2021-2027 г. (ИТП) се създаде самостоятелен инструмент за техническа помощ, който да е на разположение на всички държави членки като приемник на Програмата за подкрепа на структурните реформи (ППСР). Той ще подпомага държавите членки (ДЧ) при провеждането на институционални, административни и стимулиращи растежа и укрепващи устойчивостта структурни реформи.

Техническата подкрепа за държавите членки ще се финансира от ИТП с финансов пакет за периода 1 януари 2021 г. до 31 декември 2027 г. в размер на 864 млн. евро. В Регламента подробно са дефинирани областите за подпомагане на ДЧ, дейностите, които могат да бъдат финансирани, както и различните форми за получаване на финансова подкрепа. Разходите са изцяло за сметка на ИТП и не се изисква национално съфинансиране.

На национално ниво дирекция „Икономическа и финансова политика“ в Министерството на финансите е определена за Координационно звено по прилагането на Програмата за подкрепа на структурни реформи и съответно на ИТП, което да осигурява взаимодействието между Генерална дирекция „Реформи“ и националните институции.

Искането за техническа подкрепа „Установяване на балансирано разпределение на работното натоварване в съдебната система“ е оценено от ЕК и същата е излязла с решение за предоставянето ѝ за България, като за изпълнител на дейностите е определен Съвета на Европа (СЕ) – European Commission for the efficiency of justice (CEPEJ). Срокът за изпълнение на проекта е 18 месеца. Бюджетът е 300 000 евро. Изпълнението на проекта започна през третото тримесечие на 2022 г. Искането за подкрепа е насочено към разработване, развитие и изпълнение на оптимизации в конкретна област от съдебната реформа в контекста на ефективното изпълнение на специфичните препоръки на Съвета на ЕС за Република България и на ЕК от последните доклади за напредъка на България по показателите на Механизма за сътрудничество и оценка (МСО), по-конкретно необходимостта да се намери решение на положението с натовареността в най-натоварените съдилища въз основа на новите стандарти за

натовареност и да се постигне съгласие по пътната карта за реформа на съдебната карта едновременно с развитието на електронното правосъдие.

През месец август 2022 г. беше подготвено и подадено искане за подкрепа по линията на Инструмента за техническа подкрепа за създаването и прилагането на по-ефективни рамки и процедури по несъстоятелност в България. Искането цели да надгради постигнатите по предходния проект резултати. Насочено е към подобряване ефективността на производството по несъстоятелност, повишаване на доверието в съдебната система, премахване на злоупотребите с производството по несъстоятелност, повишаване на капацитета на синдиците, както и ускоряване на процедурите по несъстоятелност. Световната банка е посочена като предпочитан изпълнител, с оглед опита ѝ в реформата на регулаторната рамка по несъстоятелността. ЕК одобри искането за създаването и прилагането на по-ефективни рамки и процедури по несъстоятелност в България. Бюджет на проекта 300 000 евро.

С решение № 834 от 27.10.2022 г. Министерският съвет одобрява списък с приоритизирани искания от 2022 г. за техническа подкрепа, сред които е и проектното предложение на Министерството на правосъдието – „Подпомагане прилагането на ефективни процедури по несъстоятелност в България“.

През 2022 г. е подписано Рамково споразумение между правителството на България и Федералния съвет на Швейцария за изпълнението на Втори швейцарски принос към избрани държави членки на ЕС. Финансирането по втория швейцарски принос ще допълва националните политики в областта на борба с корупцията и насърчаване на почтеността. Министерството на правосъдието е определено за програмен оператор в тази област с бюджет на програмата 1,5 млн. швейцарски франка. Министерството на правосъдието съвместно с Националното координационно звено (дирекция „Централно координационно звено“ в Администрацията на Министерския съвет) работи по програмните документи по втория швейцарски принос.

Конкретното разпределение на националното съфинансиране ще бъде допълнително уточнено в хода на преговорите и при сключване на програмните споразумения.

По хоризонтална програма „Правосъдие-2022-Е-Правосъдие“ на ЕК, на 9 декември 2022 г. беше подписан договор за изпълнението на проект „Намери адвокат“. Срокът за изпълнение на проекта е от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2024 г. Бюджетът на проекта е 213 296 евро – европейско финансиране и 23 700 евро - българско съфинансиране. Целта на проекта е да се рационализират и опростят съдебните процедури не само в Република България, но и в цяла Европа, да се осигури по-добър достъп до правосъдие и засилено сътрудничество между административните и съдебните органи със съвременни средства за електронна комуникация. Приоритетите на проекта до голяма степен следват политическите цели, определени като част от различните многогодишни планове за действие на Европейския съюз (ЕС), приети до този момент в областта на електронното правосъдие. Проект „Намери адвокат“ ще осигури механизъм „едно гише“, единна точка за достъп за търсене на адвокати от различни държави членки, участващи в системата. ЕС се ангажира с по-нататъшно подобряване на достъпа до правосъдие на цялата си територия чрез разработване на инструменти, предназначени да улеснят работата на съдилищата и съдебните служители.

Основен приоритет в развитието на Агенцията по вписванията е да създава повече доверие и правна сигурност и чрез развитие на ефективни и модерни технологични решения да предоставя качествени, изчистени от регулаторна тежест административни услуги, като поставя удовлетвореността на клиента и подобряване живота на хората във фокуса на дейността си.

Ще бъдат положени усилия за усъвършенстване и надграждане на съществуващите електронни регистри към Агенцията по вписванията, създаване на нови регистри и свързването им с регистри, поддържани от други държавни и общински институции и институции от държави членки на Европейския съюз, както и за оптимизация на дейността по водене, съхраняване и достъп до регистрите.

Агенция по вписванията е краен получател по Националния план за възстановяване и устойчивост. Съгласно проект 38 „Дигитализиране на информационни масиви в администрацията, съдържащи регистри данни и е-удостоверяване от регистри“ индикативният общ финансов ресурс за изпълнение на проектното предложение е 113 330 000 лв., от които 94 991 596 лв. европейско финансиране и 18 338 146 лв. от държавния бюджет. Сумата по поддейност 1.1. Дигитализиране на наличния хартиен архив в Служби по вписвания към Агенцията по вписванията (Имотен регистър) за Агенция по вписванията е 71 215 090 лв.

Идентифицираната необходимост от подобряване на достъпа до основна правна помощ за жертви на домашно насилие и насилие, основано на полов признак и уязвимите групи ще бъде разрешена чрез разширена линия услуги за Националното бюро за правна помощ (включително онлайн инструменти), изграждане на координационен механизъм на местно ниво и повишена съгласуваност между основните заинтересовани страни за защита на правата на най-уязвимите – жени, деца и ромски общности. Освен това, повишаването на осведомеността относно съществуването и наличието на възможностите за правна помощ ще допринесе за подобряване на достъпа до правосъдие на най-уязвимите групи в обществото.

Не на последно място, мерките за повишаване на компетенциите в съдебната власт и подобряване на сътрудничеството и координацията между институциите, отговарящи за прилагането на принципите на ЕСПЧ, ще допринесат за бързото, ефикасно и ефективно изпълнение и прилагане на основните права на национално равнище.

Важна стъпка за постигането на целите, свързани с осигуряване на висока степен на сигурност и опазване на обществения ред в съдебните сгради; опазване здравето и живота на магистрати; конвоиране на задържани лица до органите на съдебната власт, оказване на своевременно съдействие на съдебната власт при призоваване, принудително довеждане на лица и привеждане в изпълнение на влезли в сила присъди, е доизграждането на структурата на Главна дирекция „Охрана“ и осигуряване на необходимите бюджетни средства и щатна численост за това.

Показатели за изпълнение на Политика в областта на правосъдието	Мерна единица	Целева стойност		
		Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
Брой изготвени законопроекта и подзаконови нормативни актове, които осигуряват нормативната основа за функциониране на съдебната власт, включително, свързани с въвеждането, изпълнението и прилагането на актове на ЕС в областите от компетентност на МП	Брой	8	8	8
Изграждане на интегрирана свързаност на регистрите	Брой	2	2	1
Цифровизация на архиви на служби по вписванията към Агенция по вписванията.	Брой служби по вписвания	2	2	2
Надграждане на Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел функционалности Надграден ТРРЮЛНЦ	Брой	1	1	0
Реализиране на ЦАИС „Единна входна точка“ за подаване на годишни финансови отчети и статистика в машинночетим формат и интеграция с НАП, НСИ, АВ (ТР)	Брой	0	0	1
Изграждане на електронен Централен регистър на особените залози в АВ Изграден регистър	Брой	1	0	0

ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА

Стратегически цели

1. Реформиране на пенитенциарната система и хуманизиране изпълнението на наказанията.
2. Ефективно и ефикасно управление и изпълнение на подписаните договори по европейски програми и проекти и засилване на международното сътрудничество.
3. Организационно развитие и укрепване на административния капацитет, осигуряващ изпълненията на наказанията.

Оперативни цели

1. Подобряване на жилищно-битовите условия в затворите и арестите.
2. Повишаване на сигурността на затворите и арестите с внедряването на съвременни и модерни технически средства за наблюдение и контрол, охрана и управление.
3. По-интензивно прилагане на програмите за обществено въздействие в пробационните служби.
4. Усъвършенстване на системата за електронен мониторинг.
5. Продължаване на действията за повишаване капацитета на персонала чрез актуализирана и осъвременена програма за първоначално и продължаващо обучение на служителите.
6. Продължаване на действията по внедряване на съвременни програми за рехабилитация и реинтеграция на лишените от свобода.

Политиката по изпълнение на наказанията е насочена към по-нататъшното развитие, усъвършенстване и демократизиране на институциите на наказателно-изпълнителната система, като необходима предпоставка за хуманно третиране на закононарушителите и гаранция за спазването на правата на човека.

Политиката в наказателно изпълнителната дейност цели утвърждаването на съвременен модел на управление и развитие на пенитенциарната система, в съответствие с международните минимални стандарти, приети за местата за задържане и Европейските правила за затворите.

Дейността по изпълнение на наказанията е изцяло ориентирана към реформиране на пенитенциарните заведения и към създаването на условия в тях за поправянето и ресоциализацията на осъдените лица. Основната ѝ цел е да осигури защита на обществото от правонарушителите, да гарантира правата и свободите на лишените от свобода и възможностите за тяхната социална рехабилитация.

Реформирането на пенитенциарната система е неразделна част от процеса на ускорена съдебна реформа и успешното противодействие на престъпността. Въпреки че през последните години страната ни постигна значителен напредък в развитието и усъвършенстването на наказателното изпълнение, процесът на реформа е невъзможен без подобряване материалните условия на бит и живот на лишените от свобода и по-нататъшното демократизиране на институциите на наказателно-изпълнителната система.

Още в процеса на преговорите за интеграция на страната ни към Европейските структури, извършените сравнително-правни изследвания, засиленият обмен на информация и опит, показаха редица недостатъци на състоянието на материално-техническата база на затворната система.

Препоръки за подобряване на материалните условия в местата за лишаване от свобода, като необходима предпоставка за хуманното третиране на закононарушителите и гаранция за спазване правата на човека се съдържат и в докладите на европейските експерти по глава 24 „Правосъдие и вътрешни работи” и от проверките на Европейския комитет против изтезанията, проведени през последните години.

В последните 80 години в България не е изграждан нов затвор, а тези съоръженията, които са в експлоатация не отговарят на съвременните стандарти и архитектурни решения, гарантиращи както сигурността, така и защита на човешките права на лишените от свобода. Дългият период на недостатъчно финансиране на системата за изпълнение на наказанията съвпадна с новите международни задължения, като по този начин се създава нарастваща необходимост от наваксване по отношение на материалната и техническата база на пенитенциарната система. Създаването на по-здравословна среда за лицата, задържани или лишени от свобода, както и за служители, е необходимо за осигуряване на индивидуализация на пенитенциарните мерки и следователно ефективно прилагане на мерките за рехабилитация и реинтеграция.

В много от жилищните помещения са обособени легла на два етажа, което е показателно за тяхната пренаселеност. В повечето от тях няма течаща питейна вода, светлите отвори са малки и не осигуряват в достатъчна степен приток на чист въздух и слънчева светлина. Реконструирането им изисква сериозни финансови ресурси, които не се осигуряват с утвърдените бюджетни разходи. Вместо ново строителство или по-машабни строителни ремонти, години наред за преодоляване на пренаселеността в корпусите се използваха палеативни мерки – преустройство и временно приспособяване на наличните жилищни помещения, условно предсрочно освобождаване или преместване в затворнически общежития от открит тип на осъдени, които отговарят на предвидените в закона изисквания.

Недостатъчната и амортизирана материална база, влошените жилищно-битови условия и пренаселеността на българските затвори са обект на постоянна и основателна критика от страна на международни и вътрешни правозащитни органи и организации. В докладите им при посещения на българските затвори и в мониторинговите доклади на Европейската комисия се откроява една и съща обективна и вярна констатация за остарялата материална база, която не съответства на изискванията на българските и международни норми и стандарти.

Пренаселеността е проблем, който рефлектира негативно върху цялостната дейност на затворите. Последиците от нея са главно за сметка на лишените от свобода и служителите, а преобладаващата част от методите и средствата за регулирането на популацията са извън контрола и компетентностите на ГД „Изпълнение на наказанията” – специализирана административна структура при Министерството на правосъдието. От една страна пенитенциарната администрация несправедливо търпи упреците за лошите битови условия в местата за лишаване от свобода, които са резултат от високата степен на пренаселеност, а от друга поема риска за собствената си сигурност и трудностите за осигуряването на надеждна охрана на задържаните в пренаселените затвори. Настъпилите през последните две десетилетия очаквани и негативни изменения в количествената и качествена характеристика на затворническата популация и въвеждането на доживотния затвор, поставят по-високи изисквания към сигурността в затворите.

В резултат на усилията на затворната администрация, са създадени условия за гарантиране на необходимата сигурност в местата за лишаване от свобода, предотвратяването на бягства и други престъпления, както и предпоставки за разгръщане на другите средства за въздействие върху осъдените лица.

От съществено значение за постигане целите на наказателно – изпълнителната дейност, за утвърждаване на съвременен модел на управление и развитие на пенитенциарната система, в съответствие с международните минимални стандарти, приети за местата за задържане и Европейските правила за затворите е осигуряването на необходимите финансови ресурси.

Хармонизирането на нормативната уредба на дейността по изпълнение на наказанията с европейското законодателство и практика, пороци задължения със законови норми да се подобрят условията на бит и живот в местата за лишаване от свобода, ефективно да се прилагат европейските стандарти при третирането на осъдените лица и да се осигуряват в пълен обем правата и свободите им. Конкретните разпоредби в тази връзка са заложи в чл. 43 на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС). Местата за лишаване от свобода и местата за задържане следва да обезпечават осъществяване на поправително въздействие и поддържане на физическото и психическото здраве и уважаване човешкото

достойнство на задържаните лица. Заложени са норми за минимална жилищна площ за един лишен от свобода, количеството дневна светлина, степента на изкуственото осветление, отопление и проветряване, достъпът до санитарни възли и течаща вода, както и минимумът обзавеждане на спалните помещения.

От 27 януари 2015 г. във връзка с горните изисквания е налице обстоятелство с наднационална значимост, от което произтича задължителна корекция в предвидените сроковете за подобряване на условията в местата за лишаване от свобода и превръщане на този елемент от политиките в тази област в изпреварващ до водещ приоритет спрямо останалите политики – Пилотно решение на Европейския съд по правата на човека („Съдът“), е влязло в сила на 01.06.2015 г. Съгласно посоченото Пилотно решение двата въпроса, с които България неизбежно ще трябва да се справи при прилагането му са: пренаселеността в затворите и материалните условия и хигиената в тях. Съдът приема, че държавата ни като ответник трябва, в срок от осемнадесет месеца, считано от датата, на която решението става окончателно в съответствие с чл. 44, § 2 от Конвенцията, да предостави комбинация от ефективни вътрешноправни средства за защита по отношение на условията на задържане, които имат както превантивни, така и компенсаторни ефекти, за да се съобрази напълно с изискванията, посочени в него. Неспазването ѝ, както и на останалите разпоредби, касаещи материалните условия и хигиената в местата за задържане и лишаване от свобода, може да доведе до възникване на огромни санкции за страната, респ. непредвидима и непосилна тежест за бюджета. В Пилотното решение е заложено предвиждане и на превантивни мерки и средства за обезщетяване, които следва да бъдат предвидени в бюджета, включително прилагането им със задна дата, в смисъл на предоставяне на обезщетение във връзка с нарушения на чл. 3 от Конвенцията, които предхождат въвеждането ѝ, както в случаите, когато оспорваната ситуация вече е приключила с освобождаването на затворника или по друг начин, така и в случаите, когато съответният затворник продължава да бъде държан във въпросните условия. В тази връзка бяха инициирани промени в ЗИНЗС и през 2017 г. се въведоха необходимите превантивни и компенсаторни средства за защита на лишените от свобода и задържаните лица. Независимо от присъдения срок, в Пилотното решение се посочва и процедура, която се следва в подобни случаи, и изрично е посочено, че Съдът не намира за уместно на този етап да се отложи разглеждането на подобни случаи, т.е. такива средства следва да бъдат предвидени и в този бюджет.

Съгласно §278 от Пилотното решение: „Вярно е, че решаването на тези проблеми може да изисква значителни финансови ресурси. Въпреки това, както вече бе отбелязано, липсата на ресурси не може по принцип да оправдае условия на задържане, които са толкова лоши, че съставляват третиране в нарушение на чл. 3 от Конвенцията, и е задължение на договарящите държави да организират своите пенитенциарни системи по начин, който гарантира спазването на тази разпоредба, независимо от финансовите и логистични трудности“.

Основен приоритет за Министерството на правосъдието през следващите три години е подобряване на условията в местата за задържане и местата за лишаване от свобода, чрез изграждане на нови или преустройство на съществуващи сгради, или на части от тях.

За предотвратяването на бягства и други престъпления и повишаването на сигурността и надеждността в организацията на надзора и охраната на местата за лишаване от свобода, в периода 2023-2025 г. да се продължи оборудването на затворите и арестите със съвременна сигнално-охранителна техника, внедряване на съвременни средства за наблюдение и контрол, въведени в практиката на пенитенциарните заведения на страните от Европейския съюз.

Ще се извърши поетапно изграждане на нова периметрова охранителна система в затворите и поетапно изграждане на системи за блокиране на мобилната комуникация в МЛС.

Ще продължи масовото прилагане и внедряването на нови корекционни програми и на програми за ресоциализация. Ще се развиват интензивно и спортно-масовите и културно-информационни дейности в двете категории пенитенциарни заведения – от открит и от закрит тип. Намеренията ни са за силно редуциране на негативното влияние, което оказва върху осъдените криминалната субкултура и ниската им трудова ангажираност.

Създаване на по-добри условия и възможности за третиране на осъдените, които ще се ползват от повече законоустановени права и засилване на ресоциализиращия ефект.

Задължително внедряване и прилагане на специализираните корекционни програми и в арестите.

До края на 2025 г. очакваме броят на осъдените на пробация да бъде 4200 човека. Планираме засилена индивидуална и групово работа с правонарушителите, разработване и внедряване на нови развиващи и корекционни програми, които диференцирано да отчитат нуждите на различни групи осъдени на пробация, електронно наблюдение върху поведението на осъдения. Да се засили ролята на пробационната служба в досъдебното производство, което е изцяло в духа на европейската практика, като изготвянето на председателен доклад от пробационните служители, с което да се подпомага съда при избора на подходящо наказание или пробационни мерки.

Предвиждаме развитие на политиките по отношение на персонала чрез организационни промени в посока централизиране на управленските процеси и укрепване на административния капацитет на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН). Адекватни мерки в тази връзка ще са повишаване на квалификацията на служителите и оптимизиране на организационно-управленската структура на ГДИН. Предвижда се трансформиране на длъжности и преразпределение на преките задължения на служителите между тях.

През следващия тригодишен период, ще продължи прилагането на иновационни подходи в обучението на персонала, за усъвършенстване на системата за начална пенитенциарна подготовка на служителите и създаване на възможности за по-успешната им квалификация, разработването на специализирани програми за обучение и повишаване професионалната и социалната компетентност и специализация на служителите. Все по-голямо място в началната подготовка на персонала ще намира прилагането на интерактивните форми на обучение и на нови учебни модули, разработени съвместно с университетски преподаватели.

Добрата подготовка на персонала е ключова за ефективното третиране на лишените от свобода, което от своя страна ще повиши техните перспективи за социална реинтеграция.

Полза/ефект за обществото от провежданата политика

В резултат на по-нататъшното развитие и укрепване на административния капацитет на пенитенциарната система, очакваме позитивни промени, по-голяма прозрачност и издигането на по-високо професионално ниво на наказателно-изпълнителната дейност.

Постигането на стратегическата и оперативните цели на политиката по изпълнение на наказанията гарантира защитата на обществото от правонарушителите и противодействия на престъпността, осигурява прилагането на Европейските правила при третирането на лишените от свобода и възможностите за тяхната социална рехабилитация.

Сигурността на пенитенциарните институции ще расте, ще намалява пренаселеността в тях и ще се осигурят условия за ресоциализационно въздействие върху правонарушителите.

Обемът на ресоциализационните дейности, извършвани от пробационните служби ще се увеличи съществено, ще се повиши качеството на контрола върху поведението на много голям брой правонарушители в резултат на електронното наблюдение. Като цяло, всичко това ще подпомогне работата на институциите за ограничаването на криминалната активност в обществото и ангажирането на осъдените на пробация в позитивни дейности.

Програмна област 19 „Корекционни услуги и предварително задържане“ по Норвежкия Финансов Механизъм 2014–2021 г. предвижда подходящи процедури, за да гарантира, че предоставеното финансиране по проектите ще бъде използвано по ефективен и отговорен начин с дългосрочни ползи. По програмната област се очаква да се установи стабилна основа за повишаване на качеството и ефективността на наказателно-изпълнителната система, чиято цел е осигуряването на прилагането на общите ценности като зачитане на човешкото достойнство, свобода, равенство, върховенство на закона и зачитане на човешките права, включително на правата на гражданите от малцинствените групи. Очакваните резултати и продукти от програмата пряко допринасят за декларираните общи стойности чрез подобряване на условията в местата за лишаване от свобода и повишаване на капацитета на всички участници във веригата на правораздаването.

Програмната област е насочена и към работа с ромското население в местата за лишаване от свобода с цел повишаване на уменията, подобряване на способностите за реинтеграция, включително услуги и програми за последващи грижи. В пенитенциарната система изпълнението на рехабилитационни програми за ромските затворници ще бъде съчетано с по-адекватна материална среда в затворите. Успоредно с това, ромските затворници ще бъдат адресирани от мрежата за междуинституционално сътрудничество за оказване на помощ преди освобождаването в пилотния затвор.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиката

Съвместни проекти в посока на законодателни промени за преодоляване на пренаселеността в затворите чрез използване на следните мерки – добри практики от опита на други държави членки: намалено прибягване до лишаване от свобода като форма на наказание, прибягване до по-кратки присъди с лишаване от свобода, замяна на лишаването от свобода с други форми на наказание, увеличаване на използването на различни форми на предсрочно освобождаване, както и спиране на изпълнението на някои присъди с лишаване от свобода.

Съвместно използване с Прокуратурата на Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП), чрез съвременни информационни технологии за администриране на специфичната информация, обработвана при изпълнението на наказания, както и предоставянето ѝ за ползване на свързани външни институции - съдилища, Прокуратура, Следствие, Полиция, Военна полиция и ВКР към МО, НСИ и ГД „Митници“. Единната система за обмен на данни и информация между всички заинтересовани страни ще допринесе за по-ефективно противодействие на престъпността и ще гарантира въвеждането на добри практики и покриване на европейските стандарти.

По програмна област 19 „Корекционни услуги и предварително задържане“ по програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014–2021, ГДИН изпълнява 3 предварително дефинирани проекта:

1. Осигуряване на сигурна и безопасна материална среда в затворите и арестите.
2. Повишаване капацитета на персонала в затворите, изграждане на пилотен затвор свързан с учебен център за подобряването на рехабилитацията на правонарушителите.
3. Повишаване прилагането на алтернативните мерки на лишаването от свобода.

Проектите покриват постигането на резултатите както следва:

- Подобряване на инфраструктурата на ГДИН, чрез ремонтиране на арести подобряване условията на затворническите сгради и общежития;
- Изграждане пилотен затвор с център за обучение на персонала на ГДИН, разработване на учебни програми за инициращо и последващо обучение, подобряване на здравните грижи за лишените от свобода с фокус върху уязвими групи и зависими;
- Засилване прилагането на алтернативни мерки на лишаването от свобода , по – специално повишаване качеството на пробацията и повишаване компетентностите на пробационните служите;
- Рехабилитация на затворници. Подобряване условията на живот и рехабилитация на уязвимите групи в затворите, включително изграждане/рехабилитация на преходни отделения в затворническите общежития от открит тип (half way house) предлагащи програми, съобразени с техните нужди.

Показатели за изпълнение на Политика в областта на изпълнението на наказанията	Мерна единица	Целева стойност		
		Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
Процент на настанените в места за лишаване от свобода, които не са в съответствие с европейските стандарти за затворите (включително 4 м2 на задържан)	%	5	5	5
Процент на лицата в пробация, включени в програми за обществено въздействие	%	28	28	28

Процент на бившите затворници, завърнали се обратно в пенитенциарната система в рамките на 1 година след освобождаването	%	5	5	5
Процент на бившите затворници, завърнали се обратно в пенитенциарната система в рамките на 2 година след освобождаването.	%	10	10	10
Брой внедрени програми за рехабилитация и реинтеграция на лишени от свобода	Бр.	1	1	1
Брой лишени от свобода преминали през съвременни програми за рехабилитация и реинтеграция.	Бр.	20	20	60

IV. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА ПРОЕКТОБЮДЖЕТА ЗА 2023 Г. И ПРОГНОЗАТА ЗА 2024 - 2025 Г.

ОПИСАНИЕ НА ПРИХОДИТЕ

ПРИХОДИ (в хил. лв.)	Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
Общо приходи:	54 950,0	55 600,0	55 600,0
<i>Данъчни приходи</i>			
<i>Неданъчни приходи</i>	54 750,0	55 400,0	55 400,0
Приходи и доходи от собственост	0,0	0,0	0,0
Приходи от държавни такси	54 714,0	55 364,0	55 364,0
Глоби, санкции и наказателни лихви	36,0	36,0	36,0
<i>Други</i>	200,0	200,0	200,0

Основен дял от приходите от държавни такси в Министерство на правосъдието имат приходите от регистрите, администрирани от Агенцията по вписванията - Имотен регистър, Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел, Регистър БУЛСТАТ, Регистър за имуществените отношения на съпрузите и Централният регистър на особените залози. Агенция по вписванията е администратор на приходи, формирани от неданъчни приходи от държавни такси съгласно Тарифа за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията, приета с ПМС № 243 от 14.11.2005 г. Обн. ДВ бр. 94 от 25 Ноември 2005 г., изм. ДВ. бр.1 от 4 Януари 2022 г.

Разпределението на приходите по източници и очакваните постъпления за периода 2023-2025 г., е както следва:

Агенция по вписванията	2023 г.	2024 г.	2025 г.
<i>Приходи от такси</i>	<i>Сума в лева</i>	<i>Сума в лева</i>	<i>Сума в лева</i>
Имотен регистър	37 250 100	37 250 100	37 250 100
Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел	9 166 200	9 166 200	9 166 200
Регистър Булстат	400 000	400 000	400 000
Регистър на имуществени отношения на съпрузите	183 700	183 700	183 700
Централен регистър на особените залози	5 950 000	6 600 000	6 600 000
Общо приходи:	52 950 000	53 600 000	53 600 000

Планираните приходи от държавни такси по бюджета на Министерството на правосъдието – Централна администрация, в размер на 1 764 000 лв., са от предоставяните услуги от администрацията на министерството.

ОПИСАНИЕ НА РАЗХОДИТЕ

Код	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Отчет 2021 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
	Общо разходи	377 134,6	377 134,6	0,0	315 876,4	315 876,4	0,0	61 258,1	61 258,1	0,0
1400.01.00	Политика в областта на правосъдието	138 100,5	138 100,5	0,0	109 338,0	109 338,0	0,0	28 762,5	28 762,5	0,0
1400.01.01	Бюджетна програма „Правна рамка за функционирането на съдебната система“	29 598,3	29 598,3	0,0	8 630,8	8 630,8	0,0	20 967,5	20 967,5	0,0
1400.01.02	Бюджетна програма „Регистри“	28 437,9	28 437,9	0,0	28 437,9	28 437,9	0,0	0,0	0,0	0,0
1400.01.03	Бюджетна програма „Охрана на съдебната власт“	71 542,3	71 542,3	0,0	71 441,5	71 441,5	0,0	100,8	100,8	0,0
1400.01.04	Бюджетна програма „Равен достъп до правосъдие“	8 522,0	8 522,0	0,0	827,8	827,8	0,0	7 694,2	7 694,2	0,0
1400.02.00	Политика в областта на изпълнение на наказанията	231 602,9	231 602,9	0,0	199 107,3	199 107,3	0,0	32 495,6	32 495,6	0,0
1400.02.01	Бюджетна програма „Затвори - изолация на правонарушителите“	170 621,2	170 621,2	0,0	140 455,0	140 455,0	0,0	30 166,2	30 166,2	0,0
1400.02.02	Бюджетна програма „Следствени арести и пробация“	60 981,7	60 981,7	0,0	58 652,2	58 652,2	0,0	2 329,5	2 329,5	0,0

1400.03.00	Бюджетна програма „Администрация“	7 431,1	7 431,1	0,0	7 431,1	7 431,1	0,0	0,0	0,0	0,0
------------	-----------------------------------	---------	---------	-----	---------	---------	-----	-----	-----	-----

Код	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Отчет 2022 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
	Общо разходи	416 240,2	416 240,2	0,0	349 125,1	349 125,1	0,0	67 115,2	67 115,2	0,0
1400.01.00	Политика в областта на правосъдието	156 548,1	156 548,1	0,0	126 381,5	126 381,5	0,0	30 166,6	30 166,6	0,0
1400.01.01	Бюджетна програма „Правна рамка за функционирането на съдебната система“	29 911,7	29 911,7	0,0	9 567,7	9 567,7	0,0	20 344,0	20 344,0	0,0
1400.01.02	Бюджетна програма „Регистри“	31 953,4	31 953,4	0,0	31 953,4	31 953,4	0,0	0,0	0,0	0,0
1400.01.03	Бюджетна програма „Охрана на съдебната власт“	84 129,8	84 129,8	0,0	83 987,0	83 987,0	0,0	142,8	142,8	0,0
1400.01.04	Бюджетна програма „Равен достъп до правосъдие“	10 553,2	10 553,2	0,0	873,4	873,4	0,0	9 679,7	9 679,7	0,0
1400.02.00	Политика в областта на изпълнение на наказанията	251 433,6	251 433,6	0,0	214 485,1	214 485,1	0,0	36 948,6	36 948,6	0,0
1400.02.01	Бюджетна програма „Затвори - изолация на правонарушителите“	186 120,4	186 120,4	0,0	152 189,0	152 189,0	0,0	33 931,4	33 931,4	0,0
1400.02.02	Бюджетна програма „Следствени арести и пробация“	65 313,2	65 313,2	0,0	62 296,0	62 296,0	0,0	3 017,2	3 017,2	0,0
1400.03.00	Бюджетна програма „Администрация“	8 258,5	8 258,5	0,0	8 258,5	8 258,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Код	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Проект 2023 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
	Общо разходи	477 741,0	448 596,0	29 145,0	389 011,4	389 011,4	0,0	88 729,6	59 584,6	29 145,0
1400.01.00	Политика в областта на правосъдието	181 213,0	174 466,0	6 747,0	143 460,5	143 460,5	0,0	37 752,5	31 005,5	6 747,0
1400.01.01	Бюджетна програма „Правна рамка за функционирането на съдебната система“	42 524,7	35 927,7	6 597,0	15 827,7	15 827,7	0,0	26 697,0	20 100,0	6 597,0
1400.01.02	Бюджетна програма „Регистри“	36 280,1	36 280,1	0,0	36 280,1	36 280,1	0,0	0,0	0,0	0,0
1400.01.03	Бюджетна програма „Охрана на съдебната власт“	90 954,1	90 954,1	0,0	90 405,6	90 405,6	0,0	548,5	548,5	0,0
1400.01.04	Бюджетна програма „Равен достъп до правосъдие“	11 454,1	11 304,1	150,0	947,1	947,1	0,0	10 507,0	10 357,0	150,0
1400.02.00	Политика в областта на изпълнение на наказанията	283 649,3	261 251,3	22 398,0	232 672,2	232 672,2	0,0	50 977,1	28 579,1	22 398,0
1400.02.01	Бюджетна програма „Затвори - изолация на правонарушителите“	208 917,2	186 519,2	22 398,0	160 153,6	160 153,6	0,0	48 763,6	26 365,6	22 398,0
1400.02.02	Бюджетна програма „Следствени арести и пробация“	74 732,1	74 732,1	0,0	72 518,6	72 518,6	0,0	2 213,5	2 213,5	0,0
1400.03.00	Бюджетна програма „Администрация“	12 878,7	12 878,7	0,0	12 878,7	12 878,7	0,0	0,0	0,0	0,0

Код	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
-----	---	-----------------------	--	--	---------------------	--	--	------------------------	--	--

	(Прогноза 2024 г.)									
	(в хил. лв.)	Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
	Общо разходи	461 650,1	442 003,1	19 647,0	382 418,5	382 418,5	0,0	79 231,6	59 584,6	19 647,0
1400.01.00	Политика в областта на правосъдието	179 359,9	175 861,9	3 498,0	144 856,4	144 856,4	0,0	34 503,5	31 005,5	3 498,0
1400.01.01	Бюджетна програма „Правна рамка за функционирането на съдебната система“	40 839,1	37 341,1	3 498,0	17 241,1	17 241,1	0,0	23 598,0	20 100,0	3 498,0
1400.01.02	Бюджетна програма „Регистри“	36 226,6	36 226,6	0,0	36 226,6	36 226,6	0,0	0,0	0,0	0,0
1400.01.03	Бюджетна програма „Охрана на съдебната власт“	90 966,1	90 966,1	0,0	90 417,6	90 417,6	0,0	548,5	548,5	0,0
1400.01.04	Бюджетна програма „Равен достъп до правосъдие“	11 328,1	11 328,1	0,0	971,1	971,1	0,0	10 357,0	10 357,0	0,0
1400.02.00	Политика в областта на изпълнение на наказанията	269 400,3	253 251,3	16 149,0	224 672,2	224 672,2	0,0	44 728,1	28 579,1	16 149,0
1400.02.01	Бюджетна програма „Затвори - изолация на правонарушителите“	195 259,6	179 110,6	16 149,0	152 745,0	152 745,0	0,0	42 514,6	26 365,6	16 149,0
1400.02.02	Бюджетна програма „Следствени арести и пробация“	74 140,7	74 140,7	0,0	71 927,2	71 927,2	0,0	2 213,5	2 213,5	0,0
1400.03.00	Бюджетна програма „Администрация“	12 889,9	12 889,9	0,0	12 889,9	12 889,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Код	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Прогноза 2025 г.)	Консолидирани разходи	Ведомствени разходи	Администрирани разходи
-----	---	-----------------------	---------------------	------------------------

	(в хил. лв.)	Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
	Общо разходи	443 268,4	443 268,4	0,0	383 683,8	383 683,8	0,0	59 584,6	59 584,6	0,0
1400.01.00	Политика в областта на правосъдието	177 496,8	177 496,8	0,0	146 491,3	146 491,3	0,0	31 005,5	31 005,5	0,0
1400.01.01	Бюджетна програма „Правна рамка за функционирането на съдебната система“	38 279,0	38 279,0	0,0	18 179,0	18 179,0	0,0	20 100,0	20 100,0	0,0
1400.01.02	Бюджетна програма „Регистри“	37 041,6	37 041,6	0,0	37 041,6	37 041,6	0,0	0,0	0,0	0,0
1400.01.03	Бюджетна програма „Охрана на съдебната власт“	90 824,1	90 824,1	0,0	90 275,6	90 275,6	0,0	548,5	548,5	0,0
1400.01.04	Бюджетна програма „Равен достъп до правосъдие“	11 352,1	11 352,1	0,0	995,1	995,1	0,0	10 357,0	10 357,0	0,0
1400.02.00	Политика в областта на изпълнение на наказанията	253 251,3	253 251,3	0,0	224 672,2	224 672,2	0,0	28 579,1	28 579,1	0,0
1400.02.01	Бюджетна програма „Затвори - изолация на правонарушителите“	179 110,6	179 110,6	0,0	152 745,0	152 745,0	0,0	26 365,6	26 365,6	0,0
1400.02.02	Бюджетна програма „Следствени арести и проба“	74 140,7	74 140,7	0,0	71 927,2	71 927,2	0,0	2 213,5	2 213,5	0,0
1400.03.00	Бюджетна програма „Администрация“	12 520,3	12 520,3	0,0	12 520,3	12 520,3	0,0	0,0	0,0	0,0

За всяка бюджетна година от периода 2023-2025 г. са предвидени по 19 200 000 лв. за предоставяне на държавна субсидия на политическите партии по чл. 25 от Закона за политическите партии.

В съответствие с практиката на Европейския съд по правата на човека и на основание глава III-та от Закона за съдебната власт, за периода 2023-2025 г. са необходими допълнителни средства в размер на 3 500 000 лв. на годишна база. Разходите за обезпечаване на обезщетения по осъдителни решения, приятелски споразумения и едностранни декларации и обезщетения по споразумения по реда на глава IIIа от ЗСВ се разходват по бюджета на Министерство на правосъдието, а се планират в централния бюджет.

Разходите за компенсиране на безплатните пътувания на държавните служители в Министерството на правосъдието, в съответствие с чл.26, ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража и чл.393, ал.2 от Закона за съдебната власт се очаква да са в размер на 1 730 000 лв., планирани в централния бюджет за периода 2023-2025 г.

Извън дейностите, които се финансират с бюджетни средства, ще бъдат изпълнявани и дейности, финансирани със средства от Норвежкия финансов механизъм, Българо-швейцарската програма за сътрудничество, Инструмента за техническа подкрепа на Европейската комисия, Хоризонтална програма „Правосъдие“ на Европейската комисия и Механизма за възстановяване и устойчивост.

Меморандумът за разбирателство относно изпълнението на Норвежкия финансов механизъм (НФМ) 2014-2021, сключен на 9.12.2016 г. между Кралство Норвегия и Република България, определя Министерството на правосъдието (МП) за Програмен оператор на Програма „Правосъдие“.

В рамките на програмата се предвижда изпълнението на девет предварително дефинирани проекта и на една малка грантова схема.

Програма „Правосъдие“ обхваща две програмни области – 19 „Корекционни услуги и предварително задържане“ и 21 „Ефективност и ефикасност на съдебната система, укрепване на върховенството на закона“. Предложените приоритети за финансиране са на обща стойност 33 170 500 € безвъзмездна финансова помощ и 5 853 618 € съфинансиране от националния бюджет.

Финансирането по Програмна област 21 е в размер на 7 824 000 € и е насочено в следните направления:

(1) Подобро прилагане на европейската правна рамка от българската съдебна система чрез ефективно изпълнение на решенията на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) и обучения на магистрати и други правни експерти;

(2) Подобряване на капацитета на българските власти в областта на детското правосъдие;

(3) Подобрен капацитет на българските институции в областта на домашното насилие и насилие, основано на полов признак.

Планираното финансиране по Програмна област 19 е в размер на 25 230 000 € и е насочено в следните направления:

(1) Подобрени корекционни услуги, включително материални условия за лишените от свобода и задържаните лица, както и за уязвимите групи и младежите в съответствие с приложимите международни стандарти;

(2) Повишено прилагане на алтернативни мерки на лишаването от свобода, по-конкретно подобряване на качеството на пробацията.

Договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изпълнението на предефинираните проекти се сключиха през 2020 г.

Разпределението на разходите по Програма „Правосъдие“ за периода 2023-2025 г. е представено в Приложение № 9а.

Описание на източниците на финансиране

	Проект 2023г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
Общо консолидирани разходи:	477 741,0	461 650,1	443 268,4
Общо разчетено финансиране:	477 741,0	461 650,1	443 268,4
<i>Бюджет на ПРБ</i>	448 596,0	442 003,1	443 268,4
<i>Други бюджети и сметки за средства от ЕС, в т.ч. от:</i>	29 145,0	19 647,0	0,0
• Сметки за средства от Европейския съюз (СЕС на НФ и на ДФЗ)	29 145,0	19 647,0	0,0

ОПИСАНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ ПРОГРАМИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГНОЗИ ПО ВЕДОМСТВЕНИ И АДМИНИСТРИРАНИ РАЗХОДИ ПО ПРОГРАМИТЕ

ПРОГРАМА 1

ПРАВНА РАМКА ЗА ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

Програмата включва всички действия по привеждане на българското законодателство в съответствие с европейското, осигуряване на пълноценно участие на Република България в съдебното сътрудничество в рамките на ЕС. Основен приоритет в нейната дейност е участие в изграждането на справедлива, достъпна и ефективна съдебна система чрез осигуряване на адекватна правна рамка, с цел защита правата и законните интереси на физическите и юридическите лица.

Цели на програмата

1. Ефективна съдебна система;
2. Усъвършенстване на законодателната рамка за функциониране на съдебната система и утвърждаване на европейските стандарти в правораздаването;
3. Изпълнение на ангажиментите на Република България в условията на членство в ЕС и в други международни организации;
4. Подпомагане постигането на приоритетите от Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система чрез реализиране на програми и проекти;
5. Постигане на ефективно, бързо, прозрачно, справедливо и достъпно правосъдие;
6. Реализиране на максимален брой молби за промяна на гражданството и своевременно изготвяне на удостоверенията и уведомленията по чл. 37 и чл. 39 от Закона за българското гражданство;
7. Защита правата на гражданите, пострадали от престъпления и домашно насилие;
8. Международна правна закрила и международно осиновяване във висш интерес на детето;
9. Осъществяване на процесуалното представителство на Министерството на правосъдието и държавата, представлявана от министъра на правосъдието в предвидените от закона случаи в образуваните съдебни, арбитражни и други свързани с тях производства.

Организационни структури, участващи в програмата

Дейностите по програма “Правна рамка за функционирането на съдебната система се осъществяват от следните структури:

- Дирекция „Съвет по законодателство”;
- Дирекция „Международно правно сътрудничество и европейски въпроси”;
- Инспекторат на министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт;
- Дирекция „Взаимодействие със съдебната власт”;
- Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека”;
- Дирекция „Българско гражданство”;
- Дирекция „Международна правна закрила на детето и международни осиновявания”;
- Дирекция „Електронно правосъдие и регистри”;
- Дирекция „Стратегическо развитие и програми”;

Отговорност за изпълнението на програмата

Ресорните заместник-министри, директорите на дирекции на специализираната администрация на Министерство на правосъдието и ръководителят на инспектората по ЗСВ.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

Показатели за изпълнение на бюджетна програма-1400.01.01 "Правна рамка за функционирането на съдебната система"	Мерна единица	Целева стойност		
		Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
Брой изготвени становища по конституционни дела, по които страна е министърът на правосъдието	Брой	5	5	5
Брой извършени съгласувания на изпратени на основание чл.32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация въпроси, на които членовете на Министерския съвет са вносител	Брой	1 000	1 000	1 000
Брой извършени оценки на въздействието	Брой	5	5	5
Планови и тематични проверки от Инспектората по ЗСВ	Брой	30	30	30
Проверки по сигнал от Инспектората по ЗСВ	Брой	800	800	800
Извършени проверки по разпореждане на министъра на правосъдието от Инспектората по ЗСВ	Брой	12	12	12
Мониторинг на процесуалното законодателство, свързано с дейността на Инспектората по ЗСВ	Брой	0	0	1
Препоръки за отстраняване на констатиран пропуски и маловажни нарушения от Инспектората по ЗСВ	Брой	12	12	12
Предложения за търсене на дисциплинарна отговорност на проверяваните лица от Инспектората по ЗСВ	Брой	10	10	10
Предложения от Инспектора по ЗСВ за актуализиране на нормативни актове	Брой	1	1	1
Предложения за уеднаквяване на практиката по приложение на законодателството чрез подготвяне на искания за приемане на тълкувателни решения и становища по тълкувателни дела	Брой	6	6	6
Участие на Инспектората по ЗСВ в изпитни комисии за придобиване на юридическа правоспособност	Брой	2	2	2
Участие на Инспектората по ЗСВ конкурси/изпити за съдебни изпълнители, съдии по вписванията, нотариуси, помощник-нотариуси по заместване, частни съдебни изпълнители, помощник частни съдебни изпълнители, синдици	Брой	2	2	2
Аналитични доклади за резултатите от извършени проверки на проверяваните лица в т. ч. и от мониторинг на законодателството от Инспектората по ЗСВ	Брой	30	30	30
Осъществяване на процесуално представителство по дисциплинарни производства пред КЧСИ и НК	Брой	12	12	12
Участие в дисциплинарни състави на дисциплинарната комисия към КЧСИ	Брой	14	14	14
Организиране на конкурси/изпити за придобиване на правоспособност на частни съдебни изпълнители, помощник-частни съдебни изпълнители, нотариуси и помощник-нотариуси по заместване, съдии по вписвания и държавни съдебни изпълнители	Брой	5	3	4
Организиране на изпити за придобиване на юридическа правоспособност от дирекция ВСВ	Брой	3	3	3
Организиране обучения на синдици	Брой	1	1	1
Издадени удостоверения на стажант-юристи, получили оценка "издържал" на изпита за придобиване на юридическа правоспособност	Брой	1 000	1 000	1 000
Аналитични доклади за броя и състоянието на образуваните пред държавните и частни съдебни изпълнители изпълнителни дела	Брой	2	2	2

Предложения от дирекция ВСВ за актуализиране на нормативни актове	Брой	1	1	1
Предоставяна на различна по вид статистическа информация	Брой	1 136	1 136	1 136
Брой пострадали от престъпления, получили компенсация по ЗПФКПП	Брой	20	20	20
Финансиране на проекти на юридически лица с нестопанска цел по чл.6 от ЗЗДН, във връзка с Глава III от ППЗДН	Брой	15	15	15
Образуване преписки за промяна на гражданство	Брой	20 000	20 000	20 000
Издадени удостоверения по чл. 39 от ЗБГ	Брой	5 000	5 000	5 000
Преписки, насочени по електронен път към външни ведомства за съгласуване	Брой	20 000	20 000	20 000
Проведени интервюта с кандидатите	Брой	14 000	14 000	14 000
Изготвени отговори по въпроси, свързани с българското гражданство	Брой	5 000	5 000	5 000
Актуализиране на електронния регистър за лицата с променено гражданство	Брой лица	20 000	20 000	20 000
Обработени преписки, върнати от процедура на съгласуване с МВР и ДАНС	Брой	15 000	15 000	15 000
Изготвени проекти на протоколи и окончателни протоколи от заседанията на Съвета по гражданството, както и предложения на министъра на правосъдието по чл. 34 от ЗБГ	Брой	150	150	150
Издадени удостоверения по чл. 37, ал. 1 от ЗБГ и изготвени уведомления по чл. 37, ал. 2 от ЗБГ	Брой	31 000	31 000	31 000
Издадени свидетелства за съдимост	Брой	6 500	6 500	6 700
Електронни служебни свидетелства за съдимост	Брой	100 000	100 000	150 000
Електронни свидетелства за съдимост	Брой	11 100	11 500	12 000
Издадени справки за съдимост	Брой	34 000	34 000	34 000
Обработка на получени съобщения, тип нотификации, за осъждания на български граждани в ДЧ на ЕС	Брой	950 000	950 000	950 000
Обработка на получени от ДЧ на ЕС запитвания за съдебния статус на лица	Брой	550 000	550 000	550 000
Изпращане на съобщения за осъждания в България на граждани на ДЧ на ЕС	Брой	110	110	110
Изпращане на запитвания до ДЧ на ЕС за информация от съдебните им регистри за осъждания на лица	Брой	350	350	350
Съобразно сключени договори, предоставяне на информация на трети страни за осъждания на техни граждани от български съдилища	Брой	1200	1200	1200
Апостили	Брой	17 500	17 500	17 500
Издаване на разрешение на чужденци за извършване на нестопанска дейност в РБ	Брой	10	10	10
Брой заявления за вписване в Единния регистър на медиаторите	Брой	230	250	250
Разработени и внедрени нови електронни услуги в полза на гражданите и бизнеса	Брой	1	1	1
Разработени нови или актуализирани актуални информационни системи, поддържащи електронни регистри, в съответствие с изискванията на ЗЕУ	Брой	1	1	1
Защита на националния интерес в област „Правосъдие“ и „Дружествено право“ чрез участие в заседания на работните формати към Съвета на ЕС и Европейската комисия	Брой заседания	270	270	270
Защита на националния интерес в областта на правосъдието чрез участие в работата на експертни комитети на Съвета на Европа, Хагската конференция по МЧП, ОИСР, ООН и други международни организации във връзка с правното сътрудничество и правна помощ, както и в организирани от тях конференции и семинари	Брой заседания	40	40	40

Изпълнение на функциите на централен орган или отговорно ведомство и защита на интересите на българските съдебни органи, граждани и дружества посредством осъществяване на международната правна помощ по гражданскоправни и наказателноправни въпроси	Брой преписки	11 000	11 000	11 000
Защита на националния интерес в област „Правосъдие“ и „Дружествено право“ чрез: изготвяне на позиции и указания за заседанията на работните органи на Съвета на ЕС и Европейската комисия; изготвяне на позиции за заседания на Съвета по европейски въпроси и Министерския съвет; подготовка на материали, информации, изказвания и опорни точки по темите от дневния ред на ЕС	Брой	450	450	450
Участие и подпомагане процеса на въвеждане на изискванията на европейски актове в българското законодателство в областта „Правосъдие“	Брой европейски актове	10	10	10
Участие в управление и мониторинг на програми и проекти, в подкрепа изпълнението на политиките в системата на МП, финансирани от фондовете на ЕС и други международни донорски програми	Брой	20	20	20
Участие в междуправителствени звена и международни формати за планиране и наблюдение на изпълнението програми и проекти	Брой	9	9	9
Предоставена актуална информация за прилагането на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система и гарантиране на върховенството на правото	Брой	20	20	20
Изготвяне и обобщаване на информация за изпълнение на мерките по Приоритет 10 от Тригодишния план за изпълнение на Националната програма за развитие на България 2030 в качеството на водещо ведомство	Брой	1	1	1
Предоставена информация за напредъка и рисковете пред изпълнението на предвидените инвестиционните проекти и реформи в Националния план за възстановяване и устойчивост.	Брой	6	12	12
Организиран и/или проведени работни срещи с национални и международни институции и НПО за координиране на дейността и отчитане на прилагането на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система и гарантиране на върховенството на правото	Брой	20	20	20
100% изплатени обезщетения по осъдителни решения / приятелски споразумения / едностранни декларации в определения от ЕСПЧ в срок	Брой	30	30	30
Постъпили заявления за обезщетения за бавно правосъдие по реда на глава IIIA от ЗСВ в нормативно определените срокове. 100% обработени преписки в срок	Брой	400	400	400
Изплащане на обезщетения по основателните заявления за бавно правосъдие по реда на глава IIIA от ЗСВ в срок	Брой	190	190	180
Дадени от министъра на правосъдието съгласия за международно осиновяване	Брой	150	150	150
Извършени проверки по дейността на акредитирани организации за посредничество при международно осиновяване по документи и/или на адреса на осъществяване на дейността	Брой	5	5	2
Обработени молби/случаи, в т. ч. нови или от предходни години по спорове за родителски права и трансгранично родителско отвлечане	Брой	50	50	50
Обработени молби/случаи, в т. ч. нови или от предходни години за постановяване, признаване и/или изпълнение на решения за издръжка	Брой	80	80	80

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмата

Институциите, допринасящи за постигане на целите на програма „Правна рамка за функционирането на съдебната система“ са:

- Народното събрание – чрез правомощието му да приема предложените от правителството законопроекти;
- Министерският съвет - чрез правомощието да одобрява законопроектите и да ги предлага за разглеждане на Народното събрание;
- Министерският съвет и Съвета по европейски въпроси – в изпълнение на ПМС № 85 от 17.04.2007 г. за организация и координация по въпросите на ЕС;
- Висшият съдебен съвет – при осъществяването на взаимодействие на министъра на правосъдието с органите на съдебната власт;
- Министерство на вътрешните работи и ДАНС - по отношение на сроковете за съгласуване на преписките за промяна на гражданството;
- Европейски съюз – Съветът на ЕС приема програми за шестмесечните периоди на председателство на Съюза; Европейската комисия приема годишна програма и инициира работата по нови теми и проекти извън нея;
- Съвета на Европа, Хагската конференция по МЧП, ОИСР, ООН и други международни организации – приемат програми за различни периоди по време;
- Министерство на външните работи – по отношение редовността и движението на преписките за промяна на гражданството, подадени по консулски път;
- Държавна агенция за българите в чужбина – относно съгласуване на преписките за придобиване на българско гражданство на основание на български произход;
- Държавни и съдебни органи и неправителствени организации, ангажирани в дейностите по закрила на детето, международното осиновяване и постановяване, признаване и изпълнение на съдебни решения за издръжка;
- Външни институции, които оперативно са ангажирани с дейности по Механизма за сътрудничество и оценка;
- Институции и партньори, които са ангажирани с управление и изпълнение на програми и проекти и др.

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията за програмата е предоставена от директорите на дирекциите и ръководителя на Инспектората към министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт.

Предоставяни по програмата продукти/услуги

Програмата се осъществява чрез предоставянето на следните продукти и услуги:

Изготвяне на законопроекти и подзаконовни нормативни актове, представляващи правната рамка и основа за функциониране на органите на съдебната власт

Дирекция „Съвет по законодателство“ осъществява своята дейност в рамките на законодателните и оперативните програми на Министерския съвет, които се съставят и изпълняват за всяко шестмесечие в рамките на календарната година. Дейността е в съответствие с целите и приоритетите на министъра на правосъдието, който ръководи и осъществява държавната политика в областта на правосъдието в рамките на политическата програма на правителството.

В изпълнение на одобрения от Европейската комисия Национален план за възстановяване и устойчивост (НПВУ), за периода 2023-2025 г. Министерството на правосъдието следва да извърши следните дейности:

1. Влизане в сила на законодателни изменения в Административнопроцесуалния кодекс, регламентиращи законовата рамка за е-правосъдие по административни дела (Q4/2024) със срок на изпълнение четвъртото тримесечие на 2024 г.

Законодателните изменения в Административнопроцесуалния кодекс ще осигурят възможността за:

- съдебния акт да бъде съставен като електронен документ в единната регистърна база данни и да бъде подписан с квалифициран електронен подпис;

- упражняване на процесуални права и извършване на процесуални действия в електронна форма от страните в съдебните производства чрез завеждане на административни документи в електронна форма чрез защитена идентификация;

- провеждане на дистанционни виртуални открити заседания.

В Пътната карта за изпълнение на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията 2021-2027 г. Министерството на правосъдието, съвместно с други институции, е определено като отговорно за изпълнение на следната мярка: Приоритет 3. Укрепване на капацитета и подобряване на работата на органите, натоварени с контролни и санкционни правомощия в администрацията, мярка1 Подготовка за създаване на единен кодификационен акт в областта на административното наказване“, Дейност 3: Стартиране работата по изготвяне на Кодекс за административните нарушения и наказания (КАНН) - създаване на единен кодификационен акт в областта на административното наказване. Мярката следва да бъде изпълнена в срок до 01.01.2025 г.

В Плана за действие за изпълнение на националната програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца (2023-2024 г.), Министерството на правосъдието е определено за отговорна институция за изготвяне и приемане на нова нормативна уредба в областта на правосъдието за детето по отношение на деца в конфликт със закона, със срок на изпълнение 31 декември 2024 г.

В Националния план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете 2023-2024 г., като ангажимент на Министерството на правосъдието е предвидена мярка 50 „Изготвяне на промени в нормативни актове с цел подобряване на превенцията и противодействието на домашно насилие и насилие срещу жени, както и подобряване на защитата на жертвите от насилие - Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита от домашно насилие и проект на Правилник за приложение на Закона за защита от домашно насилие.

Съгласно чл. 27, ал. 7 от Устройствения правилник на Министерството на правосъдието, дирекция „Съвет по законодателство“ подготвя становища по конституционни дела, по които страна е министърът, освен в случаите, в които министърът изрично е възложил подготовката на друга дирекция.

По този начин се допринася за тълкуване на правните норми по начин, съответстващ на стремежа за защита на правовата държава, защита на правата на гражданите и създаването на безпротиворечива правна система.

Съгласно чл. 18а от Закона за нормативните актове (ЗНА) при изработването на проект на нормативен акт се извършва предварителна оценка на въздействието и се провеждат обществени консултации с гражданите и юридическите лица съгласно глави втора и трета от този закон. Съгласно чл. 18б, ал. 1 от ЗНА резултатите от прилагането на нормативен акт се проверяват чрез последваща оценка на въздействието.

Според текста на чл. 2, ал. 1 от Наредба за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието оценката на въздействието е инструмент за повишаване на качеството на нормативните актове чрез изследване на социалните, икономическите, екологичните и други ефекти от тяхното прилагане, включително върху малките и средните предприятия, неправителствените организации и гражданите. В съответствие с чл. 3, ал. 1 от цитираната наредба оценката на въздействието се извършва при зачитане на принципите на откритост, обосновааност, съгласуваност със заинтересованите страни, пропорционалност, ефикасност и ефективност.

Оценката на въздействието способства закрилата на обществения интерес и спомага за повишаване на публичността в законодателния процес.

Механизъм за сътрудничество и оценка и Механизъм за върховенство на правото

Сътрудничеството с ЕК в сферата на съдебната реформа се реализира в контекста на хоризонталния механизъм за върховенство на правото, приложим за всички държави членки на ЕС. Посредством него се осигурява годишен диалог между Европейската комисия, Европейския съвет, Европейския парламент съвместно с държавите членки, както и с националните парламенти, гражданското общество и други заинтересовани страни относно принципите на върховенството на правото. Докладът относно върховенството на правото е основата на този процес. В докладите се определят четири стълба: правосъдната система, рамката за борба с корупцията, медийния плурализъм и други институционални въпроси, свързани с принципите на взаимозависимост и взаимоограничаване. Подготвителната работа с държавите членки по документа се провежда ежегодно като част от механизма и служи за основа на дискусиите в Европейския съюз, както и за предотвратяване възникването на проблеми или тяхното задълбочаване.

След м. октомври 2019 г. не са провеждани мисии на експерти от Европейската комисия и от държавите членки в България, нито са публикувани доклади по Механизма за сътрудничество и оценка (МСО). Очаква се решение на комисията за отпадане на МСО.

При последващата отчетност в хода на подготовката на приноса на страната по годишните доклади на Европейската комисия за върховенство на правото, Министерство на правосъдието изготвя следното:

- отчети по изпълнението на стратегически документи за развитието на съдебната система;
- писмени материали/резюмета до Европейската комисия, държавните институции и посланиците на държавите членки на Европейския съюз, свързани с напредъка по съдебната реформа и гарантиране на върховенството на правото;
- данни за изработването и анализи при публикуването на ежегодното издание на Информационното Табло на ЕС в областта на правосъдието
- координация с институциите, ангажирани в съвместни проекти с Генерална дирекция „Реформи“ на Европейската комисия и Световната банка.

С Постановление № 240 от 24.09.2019 г. са създадени нормативните предпоставки за извършване на мониторинг на национално ниво по областите върховенство на правото, съдебна реформа, медийния плурализъм, борбата с корупцията по високите етажи на властта и, в по-общ план, борбата с организираната престъпност. С измененията на ПМС № 240 от 01.08.2022 г. се постига цялостно проследяване и единно докладване на постигнатия напредък по изпълнението на всички мерки и дейности по обхванатите в рамките на Механизма за върховенство на правото области. В тази връзка са включени и областите по Стълб III и Стълб IV от механизма – медиен плурализъм и други институционални въпроси, свързани с принципите на взаимозависимост и взаимоограничаване. С оглед на разширяването на обхвата на наблюдение на предвидения координационен механизъм и на Съвета за прилагане на националния координационен механизъм за върховенство на правото, с проекта на ПМС е отменен §5 от Преходните и заключителни разпоредби, съгласно който Съветът започва дейността си при влизането в сила на отмяната на Решението на Европейската комисия от 13 декември 2006 г. за създаване на Механизъм за сътрудничество и проверка за напредъка на България в постигането на специфични цели в областите на съдебна реформа и борба срещу корупцията и организираната престъпност.

Националният координационен механизъм за върховенство на правото се осъществява чрез Съвет за прилагане на националния координационен механизъм за върховенство на правото, в чийто състав се включват представители на изпълнителната и съдебната власт и на независими държавни органи, а в заседанията на Съвета могат да участват представители на парламентарните групи, председателят на Комисията по правни въпроси към Народното събрание, както и представители на магистратските професионални организации и на други неправителствени организации, избрани за членове на Гражданския съвет. Съгласно разпоредбата на чл. 6 от постановлението съпредседатели на Съвета са министърът на

правосъдието и представляващият Висшия съдебен съвет. Секретариат на Съвета е дирекция „Стратегическо развитие и програми“ в администрацията на Министерство на правосъдието.

Актуализирана стратегия за продължаване на реформата в съдебната система

Министерство на правосъдието работи целенасочено за успешното изпълнение на целите на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система, като ефективен инструмент за гарантиране на реформата в съдебната система, с основни приоритети:

- координация с ангажираните институции за съвременно осигуряване на коректна и пълна информация за изпълнението на стратегическите и специфичните цели на стратегията;
- обобщаване на информацията и изготвяне на отчети във връзка с изпълнението на мерките от Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система и Актуализираната пътна карта към нея;
- подпомагане на министъра на правосъдието при организирането и провеждането на заседанията на Съвета за прилагане на Актуализираната стратегия за реформа на съдебната система в ролята на Секретариат на двата съвета;
- доклади за изпълнението на Актуализираната стратегия за реформа на съдебната система.

План за възстановяване и устойчивост на Република България

В Плана за възстановяване и устойчивост Министерството на правосъдието, Върховният административен съд, Прокуратурата на Република България и Висшият съдебен съвет са планирали реформи и съответно инвестиции по стълб „Справедлива България“. Планираните в НПВУ дейности са в отговор на препоръките от доклади на ЕК в рамките на Европейския семестър и на Механизма за върховенство на правото, както и на базата на допълнителни консултации с ЕК. По изрични указания на Комисията в третата версия на Плана са включени дейности, заложи в Пътната карта за изпълнение на препоръките относно рамката за несъстоятелност и стабилизация и в Плана за изпълнение на мерките в отговор на препоръките и посочените предизвикателства, съдържащи се в доклада на Европейската комисия от 30 септември 2020 г. относно върховенството на правото.

За извършването на проверки и контрол на изпълнението на инвестициите е приета Система за управление и контрол на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) на национално равнище, включително по отношение на мерките за превенция, установяване и коригиране на случаи на конфликт на интереси, корупция, измама и двойно финансиране и възстановяване на неправомерно получени средства от крайните потребители. Подготвени и одобрени са Анекс за одобряване на оперативните договорености на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България и план-график за изпълнение на дейностите. За ефективното въвеждане на системата, ресорните министерства и ведомства участват в процеса по проследяване на изпълнението на инвестициите и реформите, финансирани по МВУ.

В съответствие с ангажиментите, касаещи предвидените в рамките на Плана реформи и инвестиции, на Министерството на правосъдието, с Постановление № 157 на МС от 7.07.2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България, и на техните основни функции е определена ролята на водещо ведомство на етапите и целите по реализиране на реформите за гарантиране на върховенството на закона.

В тази връзка има ангажимент за извършване на следното:

- отчетност при реализирането на съответната политика и свързаната с нея реформа;
- проследяването на изпълнението на етапите и целите и на съответствието на отчетения напредък за инвестицията/реформата, както и отчитане изпълнението на съответната реформа и изготвяне на доклади.

Целевата група, към която са насочени предоставените продукти са органите на изпълнителната и съдебната власт, независими държавни органи, обществото като цяло, както и партньорите в Европейския съюз.

Изпълнение на Приоритет 10 от Националната програма за развитие България 2030

Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 е приета с Протокол № 67 на Министерския съвет от 02.12.2020 г. Документът е със стратегически характер от най-високо ниво в йерархията на националните програмни документи.

Стъпва върху одобрените с Решение № 33 на Министерския съвет от 20 януари 2020 г. визия, цели и приоритети на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030, като очертава следните три стратегически цели: ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата, за чието изпълнение правителствените намерения са групирани в пет области (оси) на развитие и са определени 13 национални приоритета, част от които е и Приоритет 10 „Институционална рамка“.

За детайлизирането на приоритета, Министерство на правосъдието (МП) и Администрацията на Министерския съвет (АМС) са определени в ролята на водещи ведомства.

За изпълнението на цялостната програма, с включените в нея приоритети, са подготвени тригодишни планове от създаден, на основание чл. 8а от Постановление № 110 на МС от 3.06.2010 г. за създаване на Съвет за развитие при Министерския съвет (посл. изм. ДВ бр. 41 от 18.05.2021 г., в сила от 18.05.2021 г.), Координационен комитет за управление, наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на Националната програма за развитие България 2020 и Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 по подготовката на План за действие за изпълнение на НПР БЪЛГАРИЯ 2030 за периода 2023-2025 г.

При спазване на утвърден от Комитета график, е подготвен План за действие за изпълнение на НПР БЪЛГАРИЯ 2030 за периода 2023-2025 г. (Плана), който бе приет на заседание на Координационния комитет и на Съвета за развитие. Предстои Планът да бъде приет с решение на Министерския съвет. Мерките са формулирани на базата на акцентите от Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., реформите от Националния план за възстановяване и устойчивост, неизпълнените мерки или тези в процес на изпълнение от Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система и Актуализираната пътна карта към нея, Плана за изпълнение на мерки в отговор на препоръките и посочените предизвикателства, съдържащи се в Доклада на Европейската комисия от 30.09.2020 г. относно върховенството на закона за 2020 г., както и получени предложения от второстепенните разпоредители с бюджет (ВРБ) към министъра на правосъдието. Планът за действие за изпълнението на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 през периода 2022-2024 г. е приет с Решение № 671 на Министерския съвет от 15 септември 2022 г.

Изготвянето и отчитане на изпълнението на мерките от Плана са ангажимент на служители от дирекция „Стратегическо развитие и програми“, като във връзка с чл. 28 от Устройствения правилник на Министерството на правосъдието и в изпълнение на чл. 8а, ал.5, т. 1 от ПМС № 110/2010 г. за тях възниква задължението да участват в изготвянето на предложение за ежегодна актуализация на Плана и обобщаването и подготовката на проекти на годишни отчети за изпълнението му.

Съвет за криминологични изследвания

С Постановление № 317 на Министерския съвет от 07.10.2022 г. е приет Правилник за устройството и дейността на Съвет за криминологични изследвания. Съветът е експертно консултативно звено за анализ на проблемите на престъпността, причините, които я обуславят, и за разработване на мерки за тяхното предотвратяване и ограничаване. Той организира извършването на криминологични изследвания, обсъжда препоръки и становища относно промени в нормативната уредба и дава предложения за такива промени, като подпомага Министерския съвет при провеждането на наказателната политика.

Подготовка и провеждане на международен конгрес по европейско право FIDE 2023

През 2023 г. Министерството на правосъдието, в партньорство с Българската асоциация

за Европейско право (БАЕП), ще участва в организирането на международен конгрес на Международната федерация за европейско право (ФИДЕ).

В изпълнение на целите и задачите на ФИДЕ, на всеки две години се провеждат международни конгреси. Домакинството на конгреса се възлага по решение на Управителния съвет на ФИДЕ, в отговор на подадена заявка от националната асоциация. През 2016 г. България беше предпочетена за домакин пред няколко други държави. Всяко едно издание на конгресите на ФИДЕ се концентрира на избора, подготовката и обсъждането на три теми, пряко свързани със същността и развитието на Европейското право.

За предстоящия конгрес „ФИДЕ София 2023“ темите са:

- Взаимно доверие и признаване върховенството на закона;
- Нови геополитически измерения за конкуренцията и търговските политики на ЕС;
- Европейски социален съюз

Стратегии и програми

Планираните и управлявани проекти и програми изпълняват мерки, заложи в пътните карти към стратегическите документи в сектор „Правосъдие“, както и двустранни споразумения за изпълнението на програми, финансирани с безвъзмездна финансова помощ и включва идентифициране и планиране на възможностите за допълващо финансиране в подкрепа изпълнението на политиките на МП и на второстепенните разпоредители с бюджет към МП.

Основните дейности са свързани с контрола, управлението и отчетността във връзка с разработването и изпълнението на проектите и програмите, по които МП е бенефициент, Програмен оператор и Изпълняваща агенция.

Контрол и мониторинг на Инспектората по Закона за съдебната власт

Инспекторатът на министъра на правосъдието по ЗСВ подпомага министъра на правосъдието при осъществяване на правомощията му по Закона за съдебната власт, Закона за частните съдебни изпълнители, Закона за нотариусите и нотариалната дейност, Търговския закон, Закона за международния търговски арбитраж, ЗТРРЮЛНЦ, Правилника за вписванията, Устройствения правилник на министерство на правосъдието, а така също и от други нормативни актове и заповеди на министъра на правосъдието.

Инспекторатът подпомага министъра на правосъдието по отношение на политиката целяща постигане на ефективност, прозрачност, бързина и качество в областта на съдебното изпълнение, нотариалната дейност, дейността на съдиите по вписванията, на длъжностните лица по регистрацията, на арбитражните съдилища и арбитражите и на синдиките.

Основните приоритети на Инспектората на министъра на правосъдието по ЗСВ са:

- проверка дейността на държавните и частните съдебни изпълнители, на съдиите по вписванията, включително дейността по образуването, движението и приключването на изпълнителните дела, делата по вписванията и обобщаване и анализиране практиката по тези дела;

- проверка на дейността на длъжностните лица по регистрацията по ЗТРРЮЛНЦ;

- проверка и анализ на дейността на нотариусите съвместно с инспектор-нотариуси;

- подпомагане на министъра при осъществяване на правомощията му по изготвяне на предложения за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления, както и за изготвяне на становища по направени предложения за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления;

- осъществяване на текущ контрол за правилното организиране и провеждане на стаж за придобиване на юридическа правоспособност и участва в провеждането на изпита за придобиване на юридическа правоспособност;

- организиране и координиране на наблюдението по прилагането на нормативните актове, свързани с дейността на Инспектората, и изготвяне периодични доклади до министъра за обобщаване на резултатите от наблюдението;

- подпомагане на министъра при осъществяване на правомощията му по подбор и контрол върху синдиците;
- подпомагане на министъра при осъществяване на правомощията му по упражняване контрол за спазването на ЗМТА от арбитражните съдилища и от арбитражите;
- участва в изпитните комисии при провеждане на теоретико-практическия изпит в МП;
- участва в изпитни комисии при провеждане на изпита за помощник-нотариуси по заместване;
- участие в разработването на проекти на нормативни актове, свързани с дейността на Инспектората;
- предлага отправяне на препоръки от името на министъра на правосъдието за отстраняване на констатирани пропуски и маловажни нарушения, допуснати от съдебни изпълнители и съдии по вписванията;
- предлагане образуването на дисциплинарно производство при констатирани нарушения на служебните задължения и налагането на дисциплинарни наказания на нотариуси, на съдебни изпълнители и на съдии по вписванията, осъществяване на процесуално представителство пред дисциплинарните комисии по ЗЧСИ и ЗННД и участие в дисциплинарните състави по ЗЧСИ.

Предоставяните продукти/ услуги по програмата са:

- ✓ Планови и извънпланови тематични проверки, проверки по сигнали, проверки по разпореждане на министъра на правосъдието;
- ✓ Последващ мониторинг на процесуалното законодателство, свързано с дейността на Инспектората;
- ✓ Препоръки от името на министъра на правосъдието за отстраняване на констатирани пропуски и маловажни нарушения;
- ✓ Предложения за търсене на дисциплинарна отговорност от проверяваните лица;
- ✓ Предложения за актуализиране на нормативни актове;
- ✓ Предложения за уеднаквяване на практиката по приложение на законодателството чрез подготвяне на искания за приемане на тълкувателни решения и изготвяне на становища на министъра по тълкувателни дела;
- ✓ Подпомагане на министъра при осъществяване на правомощията му по подбор и контрол върху синдиците;
- ✓ Подпомагане на министъра при осъществяване на правомощията му по упражняване контрол за спазването на ЗМТА от арбитражните съдилища и от арбитражите;
- ✓ Участие в комисии при провеждане на конкурси/изпити за държавни съдебни изпълнители, съдии по вписванията, нотариуси, помощник-нотариуси по заместване, частни съдебни изпълнители, помощник частни съдебни изпълнители, синдици;
- ✓ Участие в изпитни комисии при провеждане държавни изпити на юридическите факултети.

Инспекторатът по ЗСВ извършва следните дейности:

- Извършване на планови и извънпланови тематични проверки;
- Извършване на проверки по разпореждане на министъра на правосъдието;
- Извършване на проверки по сигнали на физически и юридически лица;
- Извършване на последващ мониторинг на процесуалното законодателство, свързано с дейността на Инспектората;
- Изготвяне на препоръки за отстраняване на констатирани пропуски и маловажни нарушения, допуснати от съдебни изпълнители и съдии по вписванията;
- Изготвяне на предложения за търсене на дисциплинарна отговорност на проверяваните лица;
- Изготвяне на предложения за актуализиране на нормативни актове, свързани с дейността на Инспектората;

- Изготвяне на предложения за уеднаквяване на практиката по приложение на законодателството чрез подготвяне на искания за приемане на тълкувателни решения и изготвяне на становища на министъра по тълкувателни дела;
- Участие в изпитни комисии за придобиване на юридическа правоспособност;
- Участие в комисии при провеждане на конкурси/изпити за държавни съдебни изпълнители, съдии по вписванията, нотариуси, помощник-нотариуси по заместване, частни съдебни изпълнители, помощник частни съдебни изпълнители, синдици;
- Участие в изпитни комисии при провеждане държавни изпити на юридическите факултети;
- Аналитични доклади за резултатите от извършени проверки на проверяваните лица и от мониторинг на законодателството;
- Осъществяване процесуално представителство по дисциплинарни производства пред КЧСИ и НК.;
- Участие в дисциплинарни състави на дисциплинарната комисия към КЧСИ.

Чрез изпълнение на дейностите на Инспектората по ЗСВ се цели:

- постигане на ефективност, прозрачност, бързина и качество в областта на съдебното изпълнение, нотариалната дейност, дейността на съдиите по вписванията, на длъжностните лица по регистрацията, на арбитражните съдилища и арбитражите и дейността на синдиците;
- промени в законодателството, отговарящи на динамичните обществени отношения;
- регламентиране на ясни и ефективни правила за извършване на проверки по жалби и сигнали на физически и юридически лица във връзка с дейността на съдебните изпълнители, нотариусите, съдиите по вписванията, длъжностните лица по регистрацията, арбитражните съдилища и арбитражите и синдиците;
- Повишаване професионалната квалификация на служителите в Инспектората.

Целевата група, към която са насочени предоставяните продукти по програмата от Инспектората по ЗСВ са граждани, физически и юридически лица, обществени организации и държавни органи, държавни съдебни изпълнители, частни съдебни изпълнители, съдии по вписванията, нотариуси, длъжностни лица по регистрацията, арбитражните съдилища и арбитражите, синдиците и съдилищата в Република България.

Взаимодействие със съдебната власт

Дирекция ВСВ подпомага министъра на правосъдието при осъществяване на правомощията му по Закона за съдебната власт, Закона за частните съдебни изпълнители, Закона за нотариусите и нотариалната дейност, Търговския закон, Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления и Закона за защита от домашното насилие.

Основните приоритети на дирекцията са:

- Да подпомага министъра на правосъдието при осъществяване на правомощията му по изготвяне на предложенията до Висшия съдебен съвет за определяне на броя, съдебните райони и седалищата на районните, окръжните, административните и апелативните съдилища съгласно чл. 30, ал. 2, т. 7 от Закона за съдебната власт, както и по други въпроси, предвидени в Закона за съдебната власт.
- Да подпомага министъра при определяне броя на държавните съдебни изпълнители и съдиите по вписванията, дейностите по подготовка и провеждане на конкурсите за заемане на длъжността държавен съдебен изпълнител, частен съдебен изпълнител, помощник-частен съдебен изпълнител, съдия по вписванията, нотариус, помощник-нотариус по заместване и синдик, да подготвя документацията, свързана с назначенията, преместванията, освобождаването или отстраняването от длъжност, определянето на възнаграждение по чл. 276 и 291 от Закона за съдебната власт и налагането на дисциплинарни наказания на съдебните изпълнители и на съдиите по вписванията, както и документацията по чл. 401, ал. 3 от Закона

за съдебната власт, за обнародване на списъците на вещите лица в "Държавен вестник" и в интернет.

- Да организира разпределянето на стажант-юристите, провеждането на изпита за придобиване на юридическа правоспособност и издаването на удостоверения за придобита правоспособност;

- Да подпомага министъра при осъществяване на правомощията му по квалификацията на синдиците;

- Да събира, анализира, обобщава и предоставя получената информация за образуването, движението и приключването на изпълнителните дела на държавните и частните съдебни изпълнители и на делата по вписванията;

- Да подпомага и осигурява технически дейността на Националния съвет за подпомагане и компенсация на пострадалите от престъпления (НСПКПП), чрез служители от дирекцията, съгласно разпоредбите на Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления.

- Да подпомага министъра при осъществяване на правомощията му по глава трета от Правилника за прилагане на Закона за защита от домашното насилие, като:

- осъществява подготовката на документацията за обявяване на конкурс за финансиране на проекти на програмите и обучението по чл. 6, ал. 7 от Закона за защита от домашното насилие, съгласно чл. 12 от ППЗЗДН;

- изготвя предложение до министъра на правосъдието за определяне на състава на комисията по чл. 14, ал. 1 от ППЗЗДН;

- изготвя документацията, свързана със сключването на договори за финансиране между министъра на правосъдието или упълномощено от него лице и одобрените кандидати; изготвя предложение до министъра на правосъдието за определяне на състава на комисията по чл. 22, ал. 3 от ППЗЗДН;

- подпомага министъра на правосъдието или упълномощено от него длъжностно лице при осъществяване на контрола по изпълнението на сключените договори за финансиране, съгласно чл. 21, ал. 1 от ППЗЗДН.

По отношение на прилагането на Глава трета от Правилника за прилагане на Закона за защита от домашното насилие, относно финансирането на програмите и проектите по чл. 6, ал. 7 от Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН), е внесен ЗИД на ЗЗДН в Народното събрание на Република България, но същият не е разгледан, съответно не е приет. Предстои нова съгласувателна процедура, с оглед разглеждането на законопроекта от следващото народно събрание.

Предоставяните продукти/услуги по програмата са:

- Предложения за актуализиране на нормативни актове;
- Организиране и провеждане на конкурси за държавни съдебни изпълнители, частни съдебни изпълнители, помощник-частни съдебни изпълнители, съдии по вписванията, нотариуси, помощник-нотариуси по заместване и синдици;
- Разпределяне на стаж на лицата, завършили висше юридическо образование по специалност „Право“;
- Организиране и провеждане на изпитите за придобиване на юридическа правоспособност;
- Издаване на удостоверения за придобита юридическа правоспособност;
- Организиране и провеждане на квалификацията на синдиците;
- Предоставяне на финансова компенсация по ЗПФКПП;
- Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на НПО по Глава трета от ППЗЗДН;

За предоставяне на продуктите/услугите дирекция „Взаимодействие със съдебната власт“ извършва следните дейности:

- Изготвяне на предложения за актуализиране на нормативни актове;
- Организиране и провеждане на конкурси за съдии по вписванията и държавни съдебни изпълнители;
- Организиране и провеждане на конкурси/изпити за придобиване на правоспособност на частни съдебни изпълнители, помощник-частни съдебни изпълнители, нотариуси и помощник-нотариуси по заместване;
- Организиране и провеждане на изпити за придобиване на юридическа правоспособност;
- Издаване на удостоверения на стажант-юристите, получили оценка "издържал" на изпита за придобиване на юридическа правоспособност;
- Организиране и провеждане на обучение на синдици;
- Подпомагане дейността на НСПКПП;
- Подпомагане на министъра на правосъдието при осъществяване на правомощията му по Глава трета от ППЗЗДН;

Целевата група, към която са насочени предоставяните продукти по програмата са граждани, юридически лица, обществени организации и държавни органи; държавни съдебни изпълнители, частни съдебни изпълнители, нотариуси, съдиите по вписванията и синдиците; съдилищата; български граждани – жертви на домашно насилие; български граждани или граждани на държави членки на Европейския съюз, пострадали от престъпление на територията на Република България, както и чужди граждани в случаите, предвидени в международен договор, по който Република България е страна.

Международно правно сътрудничество и европейски въпроси

Дирекция МПСЕВ осъществява дейности във връзка с международното сътрудничество, международната правна помощ и членството в Европейския съюз и други международни организации в областите от компетентност на министерството.

Приоритетите на дирекцията са:

- Изпълнение на ангажиментите на Република България, произтичащи от членството на страната ни в ЕС;
- Участие в дейностите на международните организации в гражданскоправната и наказателноправната област;
- Подобряване на международното правно сътрудничество и взаимната правна помощ по граждански и наказателни дела с държави членки на ЕС и с трети държави, с които България е отчела повишен обмен в областта на правосъдието;
- Ефективно изпълнение на функциите на Министерството на правосъдието като централен орган по актовете на Европейския съюз, Съвета на Европа, Хагската конференция по международно частно право и на други международни организации в гражданскоправната и наказателноправната област.

Визията за периода:

- Защита на националния интерес при участието в работата на органите на Европейския съюз, Съвета на Европа, Хагската конференция по международно частно право и другите международни организации;
- Активно участие в процеса на вземане на решения от ЕС;
- Съдействие за ефективното функциониране на съдебната система.

Ползата/ефектът за обществото е подобряване на защитата на правата и законните интереси на физическите и юридическите лица, подпомагане дейността на органите на съдебната власт, чрез въвеждане изискванията на правото на ЕС и препоръки на международни организации.

Продуктът се предоставя чрез следните дейности:

- Координиране процеса на подготовка за участие на министъра в заседанията на Съвета на Европейския съюз по правосъдие и вътрешни работи в частта "Правосъдие", вкл. подготовката на документи, които се представят пред институциите на ЕС;
- Участие в заседанията на работните групи и органите на ЕС, Съвета на Европа, ООН, ОИСР, Хагската конференция по международно частно право и др. относно сътрудничеството по гражданскоправни и наказателноправни въпроси и по дружествено право и следи за развитието на досиетата на ниво Европейски парламент;
- Даване на предложения за предприемането на мерки на национално равнище и участие в изработването на проекти на нормативни актове, необходими за въвеждането, изпълнението и прилагането на актове на ЕС в областите от компетентност на министерството, включително нотифициране на такива актове;
- Ръководство и осигуряване организационно и технически дейността на Работна група 4 „Дружествено право“ и Работна група 33 „Сътрудничество в областта на правосъдието“ към Съвета по европейски въпроси към Министерския съвет;
- Изготвяне на становища по проекти на международни договори в областта на гражданскоправната и наказателноправната област;
- Извършване на подготовката за присъединяване на Република България към многостранни международни договори в гражданскоправната и наказателноправната област, включително даване на мнение за съответствието им с вътрешното право, както и относно необходимостта от съответни национални законодателни мерки;
- Осъществяване на подготовката и участие в преговорите за сключване на двустранни договори за правна помощ по граждански дела и договори за правна помощ по наказателни дела, екстрадиция и трансфер на осъдени лица;
- Ръководство, разпределение на работата и оказване на методическа помощ по международните съдебни, следствени, прокурорски и съдебноизпълнителски поръчки;
- Организиране на работата, свързана с екзекватурите на българските съдебни и арбитражни решения за чужбина и на чуждите съдебни и арбитражни решения, изпратени за признаване и изпълнение в Република България, по трансфера на наказателни производства и по признаването на присъди;
- Подпомагане на министъра във връзка с екстрадицията и трансфера на български и чужди граждани;
- Поддържане на информация за международната правна помощ по граждански дела и по наказателни дела, екстрадициите, трансферите на осъдени лица, трансферите на наказателни производства и признаването на присъди;

Международна правна закрила на детето и международни осиновявания

Дирекция „Международна правна закрила на детето и международни осиновявания“ изпълнява задълженията на централен орган в областта на международната правна закрила на детето, международното осиновяване и международното сътрудничество по въпроси, свързани със задължения за издръжка по съответните международни актове.

Приоритетите в тази област са насочени към:

1. Отговорна и прозрачна политика в областта на международното осиновяване чрез:

- Анализ и предложения за подобряване на практиката и осигуряване правото на всяко дете да бъде отглеждано в семейна среда.;
- Преглед на проектите за осиновяване за съответствие с вписаните в регистъра деца, изготвяне на насоки към осиновяващите, чакащи 5 и повече години;

Прецизирано посредничество при международно осиновяване чрез планов и текущ контрол върху дейността на акредитираните организации.

2. Подобро изпълнение по случаите на деца с трансграничен елемент чрез усъвършенстване на нормативната уредба и прецизиране на практиката:

- Изготвяне на предложения за изменение и допълнение на нормативната уредба за привеждане в съответствие с Регламент 2019/1111;

- Преглед и анализ на практиката и изготвяне на насоки по прилагане на нормативната уредба.

Дейностите за предоставяне на услугите по програмата се осъществяват от дирекция „Международна правна закрила на детето и международни осиновявания“ и са нормативно регламентирани в наредбите, издадени от министъра на правосъдието - Наредба № 2 от 24.10.2014 г., Наредба № 3 от 24.10.2014 г., Наредба № 11 от 16.08.2006 г., Семейния кодекс и Закона за закрила на детето, както и съответните международни актове.

Предоставяните продукти/услуги са:

- ✓ вписване в регистъра на осиновяващи с обичайно местопребиваване в чужбина;
- ✓ вписване в регистъра на осиновяващи с обичайно местопребиваване в България;
- ✓ издаване на съгласие от министъра на правосъдието за пълно осиновяване;
- ✓ издаване на разрешение за посредничество при международно осиновяване.

Целевата група, към която са насочени предоставяните продукти по програмата са осиновяващи от страната и чужбина; деца за международно осиновяване; юридически лица с нестопанска цел за обществено полезна дейност, кандидатстващи и получили разрешение за посредничество при международно осиновяване; родители, участващи в трансгранични семейни спорове, свързани с прехвърлянето на дете от една държава в друга; лица/деца, на които се дължи издръжка, социални служби и съдилища.

Електронно правосъдие и регистри

Очаквани резултати за предоставяните услуги от дирекция „Електронно правосъдие и регистри“ за прогнозния период са:

- повишаване качеството на предоставяните от дирекцията административни услуги и постепенното им заместване от електронни административни и електронни служебни услуги;
- по-ефективно изпълнение на оперативната цел „борба с престъпността“ чрез подобрен обмен на информация с държави членки на ЕС и трети страни за съдебния статус и осъжданията на лица;
- развитие на електронното управление и електронното правосъдие в структурите на изпълнителната власт в сектор „Правосъдие“ в съответствие със Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система.

Основните приоритети в развитието на дирекцията се определят от целите на дирекцията, чието постигане е съпроводено с:

- ✓ Развитието на сектор „Правосъдие“ в областта на ИКТ и предоставянето на все по-качествени и пестящи ресурс услуги;
- ✓ Преминаване към опериране с електронно съдържание;
- ✓ Достъп и комуникация между регистри само по електронен път при предоставяне на комплексни административни услуги на гражданите и бизнеса;
- ✓ Осъществяване на взаимодействие с държавните органи и структури и най-вече с Министерство на електронното управление в областта на електронното управление и предоставянето на електронни административни услуги;
- ✓ Преминаване към напълно безхартиен обмен на информация, чрез замяна на използваните документи на хартиен носител с електронно подписани, при опериране с регистър „Медиатори“;
- ✓ Изграждане на информационна система за производство по несъстоятелност през във връзка с изпълнението на мерките, заложи в Пътната карта за изпълнение на специфични препоръки за реформа на производствата по несъстоятелност и стабилизация и въвеждане на процедура за събиране и анализ на статистическа информация от производствата по несъстоятелност;
- ✓ Разработване на АИС Апостил, предоставящ възможност за заявяване и получаване на апостили по електронен път.

Предоставяните продукти/услуги са:

- ✓ Издаване на свидетелства за съдимост и справки за съдимост на лица, родени в чужбина или с неизвестно месторождение;
- ✓ Предоставяне на служебен достъп на органите на изпълнителната власт до информационната система на МП за издаване на електронно служебно свидетелство за съдимост и help desk на услугата;
- ✓ Издаване на електронно свидетелство за съдимост по заявление на физическо лице и help desk на административната услуга;
- ✓ Обмен на информация по електронен път чрез ECRIS с компетентните централни органи на ДЧ на ЕС относно съдебния статус на лица;
- ✓ Обмен на информация с трети страни относно осъждания на техни граждани и на граждани на Република България в тези страни;
- ✓ Удостоверяване с APOSTILLE актове на съдилищата и нотариусите в съответствие с Декларацията по чл. 6, ал. 1 от Хагската конвенция;
- ✓ Издаване на разрешение за извършване на дейност с нестопанска цел от чужденци в Република България;
- ✓ Вписване в Единния регистър на медиаторите и издаване на удостоверения за вписаните медиатори;
- ✓ Одобряване на организация за обучение на медиатори и издаване на заповеди на одобрените обучители.

Дейностите по предоставяне на продуктите/услугите:

- ✓ Изготвяне на справки за съдимост за служебна цел; изготвяне на свидетелства за съдимост; обработка на бюлетини на осъдени от съдилищата в Република България чужди граждани; обработка на бюлетините, получени от централните органи на други страни-партньори от ЕС за издадени присъди на български граждани; Предоставяне на възможност за заплащане в МП на таксата за издаване на свидетелство за съдимост чрез физически и виртуален ПОС терминал (за електронното свидетелство за съдимост);
- ✓ Удостоверяване на актовете на съдилищата и нотариусите с Апостил-дейности по проверка, обработка на документите и полагане на стикера „Апостил”; Предоставяне на възможност за заплащане в МП на таксата за удостоверяване на документите с апостил чрез физически ПОС терминал;
- ✓ Поддържане на публична база данни на юридическите лица в обществена полза съгласно Параграф 26, ал.4 от ПЗР на ЗИД на Закона за юридическите лица с нестопанска цел;
- ✓ Проверка и проучване (съгласуване и кореспонденция със съответните ведомства) на молбите-декларации и придружаващите ги документи; изготвяне на проект на заповеди за разрешение/отказ за издаване на разрешения за извършване на дейност с нестопанска цел от чужденци в Република България; водене и поддържане на Специален регистър, съдържащ данни за издадените разрешения или откази за извършване на дейност с нестопанска цел; издаване на документа „Разрешение за извършване на дейност с нестопанска цел от чужденец в Република България”;
- ✓ Проверка на постъпващите документи за вписване в Регистъра на медиаторите/одобряване на организации за обучение на медиатори; Подготовка на проекти на заповеди за вписване на медиатори / за одобряване на организации за обучение на медиатори; вписване на обстоятелства, свързани с регистрацията на медиатори и одобрените организации и вписване на промени по обстоятелствата/брой извършени вписвания; подготвяне удостоверения по образец и дубликати на удостоверения на вписаните лица в Единния регистър на медиаторите; предоставяне на информация за обстоятелствата, които подлежат на обявяване (извършване на справки); поддържане на електронен месечен бюлетин, в който се публикуват вписаните медиатори; съхранение на архив на всички документи, въз основа на които са извършени вписванията; подготвяне на изходяща кореспонденция във връзка с вписванията в Регистъра на медиаторите с лицата, заявили вписване;

✓ Цели се поетапно реализиране на електронно правосъдие в изпълнение на специфична цел 5 „Електронно правосъдие“ от Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система, като :

- Анализ на текущото състояние и доразвитие на информационната и комуникационна инфраструктура за предоставяне на е-услуги и е-правосъдие;
- Разработване и внедряване на нови електронни услуги в полза на гражданите и бизнеса;
- Разработване/редизайн на информационни системи, поддържащи електронни регистри, в съответствие с изискванията на ЗЕУ.

Като резултат, посочените цели са задължителни и от изпълнението им зависи цялостното реорганизиране на сектора, изпълнението на залегналите в Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система цели и ангажиментите, които произтичат от Закона за електронното управление (ЗЕУ) за предоставяне на Електронни административни услуги (ЕАУ).

Дирекция „Електронно правосъдие и регистри“ взема участие в наказателно-правното сътрудничество в областта на правосъдието чрез електронните системи за обмен на съдебни данни чрез въвеждането и обслужването на системата ECRIS (европейското сътрудничество в наказателноправната област чрез обмен на информация от регистрите за съдимост на всички страни членки на ЕС).

Дирекцията осъществява и следните дейности:

- оказване на методическо съдействие при изпълнението на проектите и програмите, по които бенефициент е МП, свързани с развитието на ИКТ;
- участие в работни групи за промяна на законови и нормативни актове;
- изпълняване на проекти по програма „Добро управление“.

По отношение на сектор „Правосъдие“, в областта на ИКТ, целевите стойности по показатели за изпълнение са:

- Изградена единна виртуална комуникационна свързаност до всеки от обектите, експлоатирани от сектора;
- Оборудване със съвременни технологични средства за достъп на гражданите и бизнеса до предоставените електронни услуги и средства за достъп до правосъдие по електронен път;
- Предоставяне на ЕАУ от страна на МП и второстепенните разпоредители с бюджет към министъра на правосъдието;
- Наличен единен централизиран портал „Електронно правосъдие“, чрез който да се осъществява взаимовръзката между лицата и органите на съдебната власт, както и използването му от служители и магистрати при опериране с електронно съдържание във връзка с изпълнението на служебните им задължения;
- Реорганизация на технологичните процеси и предоставяне на технически средства за служебен обмен на информация с административните органи при предоставяне на административни услуги.

Целевата група, към която са насочени продуктите по програмата са всички служители и магистрати от сектор „Правосъдие“, физически и юридически лица, потребители на административните услуги, извършвани от дирекция „Електронно правосъдие и регистри“; бизнес структури; държавни органи и органи на местно самоуправление; граждански организации.

Българско гражданство

Основната дейност, която изпълнява дирекция „Българско гражданство“ е да администрира производствата във връзка с българското гражданство. Като съществена част от дейността ѝ се явява опазването и съхраняването на документите, свързани с гражданството - регистрите за лицата, придобили българско гражданство по натурализация, загубили или възстановили българското си гражданство. Основната цел е да се осигури законосъобразно, прозрачно и справедливо движение на преписките по българското гражданство. Дирекцията

удостоверява фактите, свързани с българското гражданство - издава удостоверения и уведомления.

Лицата, клиенти на дирекция „Българско гражданство“, могат да се обособят в три групи:

- лица, подали молба да придобият българско гражданство по натурализация, да се освободят от българско гражданство или да възстановят българското си гражданство;

- лица, желаещи да получат удостоверение за промяна на гражданството им на основание чл. 37 от ЗБГ;

- лица, желаещи да получат удостоверение за гражданство, на основание чл. 39 от ЗБГ.

Предоставяните услуги от дирекцията са:

- ✓ експертен преглед за законосъобразност на преписки за промяна на гражданството;

- ✓ провеждане на интервю с кандидатите за промяна на гражданството;

- ✓ издаване на удостоверения за гражданство на основание чл. 39 от ЗБГ;

- ✓ насочване на преписки за промяна на гражданството на външни ведомства за съгласуване;

- ✓ подготвяне на преписките за промяна на гражданството за разглеждане от Съвета по гражданството при Министерството на правосъдието;

- ✓ изготвяне на проекто-протоколи за заседанията на Съвета по гражданството и изготвяне на окончателни протоколи с мнението на Съвета по гражданството по всяка преписка;

- ✓ изготвяне на предложение от министъра на правосъдието до Вицепрезидента на Република България за издаване на указ или за отказ за издаването на указ за промяна на гражданството;

- ✓ издаване на удостоверения в изпълнение на укази на основание чл. 37, ал. 1 от ЗБГ;

- ✓ изготвяне на уведомления на основание чл. 37, ал. 1 и 2 от ЗБГ;

- ✓ актуализиране на електронния регистър за лицата с променено гражданство;

- ✓ изготвяне на писмени становища и отговори по въпроси, свързани с българското гражданство;

- ✓ изготвяне на статистически данни.

Дирекцията извършва следните дейности:

- образуване на преписки за промяна на гражданството и провеждане на интервю с кандидатите за промяна на гражданство от служител на дирекция „Българско гражданство“ по въпросник, одобрен от министъра на правосъдието;

- насочване на преписки за промяна на гражданството към външни ведомства за съгласуване;

- подготвяне на преписките за промяна на гражданството за разглеждане от Съвета по гражданството при МП – преписките, включени в проекто-протокол на Съвета по гражданството се проверяват за редовност, поредност и законосъобразност;

- изготвяне на проекто-протоколи за заседанията на Съвета по гражданството – преписките, върнати от съгласувателна процедура, с изразени писмени становища на МВР и ДАНС се включват за разглеждане в заседание за Съвета по гражданството, като секретаря на Съвета изготвя проект на протокол, в който се отразяват постъпилите становища;

- изготвяне на окончателни протоколи с мнението на Съвета по гражданството по всяка преписка – след заседанието на Съвета по гражданството секретарят на Съвета изготвя окончателен протокол, в който вписва мнението на Съвета по гражданството по всяка преписка;

- изготвяне на предложение от министъра на правосъдието до Вицепрезидента на Република България за издаване на указ или за отказ за издаването на указ за промяна на гражданството – въз основа на мнението на Съвета по гражданството се изготвя предложение от министъра на правосъдието до Вицепрезидента на Република България за издаване на указ или с отказ за издаване на указ;

- издаване на удостоверения в изпълнение на укази на основание чл. 37, ал. 1 от ЗБГ – при искане, постъпило чрез дирекция „Консулски отношения“ при МВНР или при лично явяване в МП;

- изготвяне на уведомления на основание чл. 37, ал. 1 и 2 от ЗБГ – едновременно с издаване на удостоверение за промяна на гражданството се изготвят и уведомителните писма до общината по постоянен адрес и по месторождение, както и до МВР;
- актуализиране на електронния регистър за лицата с променено гражданство;
- издаване на удостоверения за гражданство на основание чл. 39 от ЗБГ;
- изготвяне на писмени становища и отговори по въпроси, свързани с българското гражданство – на постъпилите на основание чл. 40 от Закона за българското гражданство запитвания, експертите изготвят отговори и изразяват правни становища;
- изготвяне на статистически данни – ежемесечно се изготвя статистическа справка за броя на лицата с променено гражданство, броя на подадените молби за промяна на гражданството и за разгледаните молби от Съвета по гражданството.

Дирекция „Българско гражданство“ използва нова автоматизирана информационна система, чрез която се предлага отдалечен достъп на външни ведомства, разработена чрез сключен договор между Министерство на финансите, Управляващ орган на Оперативна програма „Административен капацитет“ и Министерство на правосъдието. Като резултат се постигна по-добро обслужване на гражданите и придвижване на документите по електронен път.

Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека по дела, по които Република България е страна

Услугата се предоставя чрез дирекция ППРБЕСПЧ, с функционални компетентности:

- осъществяване на процесуалното представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ);
- подготовка и защита на позицията на Република България по всяко дело, по което тя е страна;
- водене на преговори за постигане на приятелски споразумения с насрещната страна и подготовка на проекти на спогодби, които подлежат на одобряване от Министерския съвет;
- координация по изпълнението на общите и индивидуални мерки по влезлите в сила осъдителни решения на ЕСПЧ срещу Република България и изготвяне на планове и отчети пред Комитета на министрите в тази връзка
- обобщаване и анализ на установените нарушения на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и изготвяне на предложения за предприемане на конкретни мерки, както и разпространяване на практиката на ЕСПЧ;
- изготвяне на годишен доклад за Народното събрание по изпълнение на решенията на ЕСПЧ;
- подпомагане на министъра в дейностите по глава III „А“ от ЗСВ;
- изготвяне на справки за съответствие на проектите на нормативни актове с Конвенция за правата на човека и основните свободи и практиката на ЕСПЧ.

Целта е осъществяване изпълнението на влезли в сила решения и приятелски споразумения на Европейския съд по правата на човека по дела, по които Република България е страна, както и изпълнение на функции във връзка с механизма за компенсация на вреди от забавено правосъдие по глава III „А“ на ЗСВ.

Предоставяните услуги са:

- ✓ Обезщетения по осъдителни решения, приятелски споразумения и едностранни декларации по дела пред ЕСПЧ;
- ✓ Разглеждане на преписките по заявления за обезщетение за бавно правосъдие по реда на глава IIIа от ЗСВ;
- ✓ Обезщетения по споразумения по реда на глава IIIа от ЗСВ.

Дейностите за предоставяне на продуктите са:

- Осъществяване на процесуално представителство пред ЕСПЧ;
- Подготвяне на проекти на решения на Министерския съвет;

- Извършване на дейностите по чл.60е от ЗСВ, в случаите при наличие на законовите предпоставки за сключване на споразумение се определя размера на дължимото обезщетение, съобразно практиката на ЕСПЧ и се предлага сключването на споразумение;

- Изготвяне на планове и доклади по изпълнение на осъдителните решения на ЕСПЧ.

Целевата група, към която са насочени услугите са:

- жалбоподатели, на които са присъдени обезщетения с Решение на ЕСПЧ; сключили приятелски споразумения и едностранни декларации по дела пред ЕСПЧ срещу РБ;

- жалбоподатели, сключили споразумения по глава IIIa от ЗСВ.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани параграфи на програмата (хил. лв.)

1400.01.01 Бюджетна програма „Правна рамка за функционирането на съдебната система“	Отчет 2021	Отчет 2022	Проект 2023	Прогноза	Прогноза
				2024 г.	2025 г.
1	2	3	4	5	6
Общо ведомствени разходи:	8 630,8	9 567,7	15 827,7	17 241,1	18 179,0
Персонал	7 570,1	8 242,6	11 270,6	12 684,0	13 621,9
Издръжка	1 060,7	1 325,1	4 557,1	4 557,1	4 557,1
Капиталови разходи	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	8 630,8	9 567,7	15 827,7	17 241,1	18 179,0
Персонал	7 570,1	8 242,6	11 270,6	12 684,0	13 621,9
Издръжка	1 060,7	1 325,1	4 557,1	4 557,1	4 557,1
Капиталови разходи	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС					
Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ	20 967,5	20 344,0	20 100,0	20 100,0	20 100,0
1. Други възнаграждения и плащания за персонал	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Издръжка	1 748,2	1 815,0	210,0	210,0	210,0
в т.ч. издръжка					
Издръжка по ЗПФКПП	168,5	136,5	210,0	210,0	210,0
Дължими суми по влезли в сила решения на международни съдилища, международни арбитражни съдилища или по споразумения, вкл. по реда на Глава III „А“ от ЗСВ *	1 579,7	1 678,5			
3. Субсидии и др.текущи трансфери за ЮЛНЦ	19 219,3	18 529,1	19 890,0	19 890,0	19 890,0
Субсидии за организации с нестопанска цел по ЗЗДН - 450 000 лв.	175,8	336,4	450,0	450,0	450,0
Субсидии за организации с нестопанска цел по ЗПФКПП - 240 000 лв.	99,7		240,0	240,0	240,0
Субсидии по Закона за политическите партии	18 943,8	18 192,7	19 200,0	19 200,0	19 200,0
Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0,0	0,0	6 597,0	3 498,0	0,0

Други международни програми - Норвежки финансов механизъм			6 597,0	3 498,0	0,0
Общо администрирани разходи (II.+III.):	20 967,5	20 344,0	26 697,0	23 598,0	20 100,0
Общо разходи по бюджета (I.1+II.):	29 598,3	29 911,7	35 927,7	37 341,1	38 279,0
Общо разходи (I.+II.+III.):	29 598,3	29 911,7	42 524,7	40 839,1	38 279,0
Численост на щатния персонал	157	148	170	170	170

* разходите се планират по Централния бюджет и се предоставят по бюджета на Министерството на правосъдието на база действително извършените разходи.

ПРОГРАМА 2

РЕГИСТРИ

Цели на програмата

Осигуряване на правна сигурност в икономическия, обществен и стопански живот в страната чрез създаване на законови и икономически условия за предоставяне на ефективни административни услуги чрез създаване, поддържане и развитие на електронните публични регистри и изграждане на Единен електронен регистрационен център.

Повишаване качеството на административното обслужване на физическите и юридически лица чрез предоставяне на ефективни, сигурни и достъпни услуги.

Програмата се изпълнява от Агенцията по вписванията

Агенцията по вписванията е администрация към министъра на правосъдието, на която е възложено по нормативен ред администрирането на четири регистъра с национално значение – Имотен регистър, Търговски регистър и регистър на ЮЛНЦ, Регистър БУЛСТАТ и Регистър на имуществените отношения на съпрузите. Агенцията е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София, второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на правосъдието.

Целта е изграждане и въвеждане на централизирана електронна система за регистрация на търговците, юридическите лица с нестопанска цел, други стопански субекти на частното право, които по силата на специални закони притежават правосубектност. Предвид характера на извършваната дейност и обстоятелството, че страни по сключваните договори за особени залози са основно посочените по-горе субекти, неразделна част от тази система ще бъде и регистъра на особените залози. Това ще позволи оптимизиране на централните и регионални звена в системата на Министерство на правосъдието и ще въведе принципа „обслужване на едно гише” за всички дейности, свързани с регистрация и последващи промени за всички юридически лица на територията на Република България, чрез единна централизирана електронна система за регистрация. С приетите изменения и допълнения в Закона за особените залози се възлага воденето на Централния регистър на особените залози на Агенцията по вписванията.

С преходните и заключителните разпоредби на § 10 от Закона за прилагане на разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2021 г. са приети изменения в Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за особените залози. С тях се удължава срокът за преминаване на ЦРОЗ към Агенцията по вписванията до 1 януари 2023 г. С Постановление № 50 от 5 април 2023 г. за изменение на нормативни актове на Министерския съвет се прие срокът на преминаване да бъде 1 май 2023 г.

Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел:

Цели и приоритети:

1. Повишаване ефективността на работа

Ефективността на работа на търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ включва, както качество при изпълнение на служебните задължения на отговорните за функционирането му служители, така и бързина. Тази цел има очакван резултат, както повишаване качеството на работа при обработване на заявленията от деловодителите и при разглеждането им от длъжностните лица по регистрация, така и своевременно произнасяне след постъпването на заявлението в информационната система на ТРРЮЛНЦ. Постигането на целта ще има благоприятен ефект върху търговците и средите на бизнеса, които са потребители на услугите на търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ.

2. Синхронизиране на практиката

Тази цел следва да бъде постигната на две нива – вътрешно, в рамките на Агенция по вписванията, и външно – при взаимодействие с окръжните съдилища. Очакваният резултат от постигането на целта е както установяването на унифицирана практика на длъжностните лица по регистрация при сходни казуси, така и синхронизиране на практиката между длъжностните лица по регистрация и окръжните съдилища, с оглед обжалването на постановени откази по съдебен ред.

3. Усъвършенстване на информационната система

ТРРЮЛНЦ е обща електронна база данни, съдържаща обстоятелствата, вписани по силата на закон, и актовете, обявени по силата на закон, за търговците и клоновете на чуждестранни търговци, както и за юридическите лица с нестопанска цел и клоновете на юридическите лица с нестопанска цел. Информационната система следва да бъде доразработвана и при изменения в националната и европейска нормативна уредба в областта на дружественото право.

От друга страна, информационната система следва да се усъвършенства, като на базата на натрупания опит се отчитат възможностите за нейното подобряване. Очакваният резултат от постигането на тази цел е съответствие на информационната система с нормативните разпоредби и нейното усъвършенстване, с оглед повишаване ефективността на регистъра като цяло. С усъвършенстването на информационната система се очаква също така да се увеличи броят на подаваните заявления по електронен път, което ще улесни както търговците, така и функционирането на търговския регистър като цяло.

Във връзка с Директива 2012/17/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13.06.2012 г. за изменение на Директива 89/666/ЕИО на Съвета и директиви 2005/56/ЕО и 2009/101/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, търговските и дружествените регистри следва да бъдат свързани с Европейската централна платформа. От 30.03.2022 г. българският търговски регистър е свързан със системата за взаимно свързване на търговските регистри (BRIS). В Европейския портал за електронно правосъдие, раздел „Търговски регистри, търсене на дружества в ЕС“, може да бъде направена справка по фирма и ЕИК за дружествата, които попадат в приложното поле на Директива 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета на <https://e-justice.europa.eu>. Освен информация за актуалното състояние на дружествата, функционалностите на системата позволяват да се обменят данни за чуждестранни клонове и трансгранични сливания на дружества между органите на държавите членки, водещи търговските регистри. С цел привеждането на информационната система на ТРРЮЛНЦ в изискванията на Директива (ЕС) 2019/2121 на Европейския парламент във връзка с презграничните преобразувания, сливания и разделяния, както и на Директива (ЕС) 2019/1151 на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 във връзка с използването на цифрови инструменти и процеси в областта на дружественото право, ще бъде необходимо нейното надграждане.

С цел създаване на предпоставка за по-широкото предоставяне на електронни и вътрешни електронни административни услуги от ТРРЮЛНЦ, информационната система на търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ТРРЮЛНЦ) ще бъде

надградена за подобряване на функционалности и услуги за вътрешни и външни потребители на системата.

Ще продължи надграждането на информационните системи ТРРЮЛНЦ и регистър Булстат за събиране и предоставяне на информация в случаите на употреба от ЕК и свързване на ТРРЮЛНЦ и регистър Булстат със системата за взаимно свързване на регистрите на действителните собственици BORIS.

Имотен регистър

Цели и приоритети

1. Създаване на Имотен регистър, по смисъла на ЗКИР, на територията на цялата страна е важна предпоставка за гарантирането на сигурност и доверие по отношение на собствеността и пазара на недвижимите имоти, а оттук и за икономическата стабилност на основните стопански субекти и добрия имидж на страната по отношение на чуждестранните инвеститори.

2. Осигуряване на повишена сигурност на гражданския оборот и на вписванията в частност. Персонифициране на всяка промяна, идентифициране на всички обстоятелства, основания и документалната база за извършените вписвания и последващи промени на лицата, страните и участниците в нотариалните производства, вкл. на служебните лица, извършили промените и въвели данните. Осигуряване на висок стандарт на сигурност на вписаните актове и данните от тях. Криптиран достъп до вписванията и редуциране на възможностите за имотни измами.

3. Постигане на пълна функционална интеграция с кадастъра. Осигуряване на едновременно достъп до имотните данни и данните в кадастралните карти и регистри, както до семантичните, така и до графичните данни.

4. Осигуряване на пълен обем необходима имотна информация за оторизираните лица и институции и улесняване на процесите на вземане на решения в държавния апарат, свързани с вещни права върху недвижими имоти. Подобряване на качеството на данните в информационната система. Продължаващо интегриране със системите за местни данъци и такси относно информация за държавната и общинска собственост.

5. Дългосрочна цел на имотния регистър е намаляване на административната и регулаторната тежест върху гражданите и бизнеса чрез цифровизация на документите и предоставяне на електронни услуги.

6. Надграждане и развитие на Имотния регистър към Агенция по вписванията.

Интегрираната информационна система за кадастръ и имотен регистър (ИИСКИР) обслужва вписванията, осъществявани, както по персоналната система, действаща към момента, така и по реалната система, дефинирана със Закона за кадастъра и имотния регистър. По този начин се осигуряват в максимална степен процесите за създаване на имотен регистър, чрез автоматизираното структуриране на данните. С внедряването на ИИСКИР (Информационна система ИКАР) като технологична инфраструктура на имотния регистър и неговата платформа се позволява вписването да става по персоналната система, а освен познатата до момента структура на персоналните партии, тя автоматично изготвя и партии (на имотите). Различието в начина за вписвания практически следва да се идентифицира чрез и отразява единствено в генерираните справки и удостоверения, тъй като ПВ и ЗКИР дефинират по същество различни форми за тях. Въвеждането на пълноценна възможност за двустранно структуриране на информацията става основна предпоставка за плавния преход към система на имотни вписвания.

Информационната система на имотния регистър е необходимо да бъде надградена, с оглед подобряване на функционалности и услуги за вътрешни и външни потребители на системата.

Същевременно старите актове са само на хартиен носител, поради това е необходима дигитализация на информационните масиви, съдържащи регистрови данни в Службите по вписвания към Агенция по вписванията (Имотен регистър).

Към настоящия момент всички документи в Имотния регистър се съхраняват на хартиен носител. Обемът на натрупаната информация, която се води от 1910 г. и се пазят над 100 г. е в

книги, които следва да се дигитализират. С проект по Плана за възстановяване и устойчивост се предвижда цифровизиране на всички документи, които се съхраняват на хартиен носител в службите по вписванията, което от своя страна е предпоставка и възможност за изготвяне на справки и удостоверения по електронен път и сигурно съхранение на данните за имотите в Република България. Създаване на имотен регистър в цифров вид за предоставяне на електронни услуги, свързани с имотни партии в пълен обхват и осигуряване на сигурно съхранение на архиви на данни.

На основание Решение на МС №496/29.08.2017 г. т.2, б. и т.6, свързано с Решение 338 на МС от 2017 за намаляване на административната тежест върху гражданите и бизнеса чрез премахване на изискването за представяне на някои официални удостоверителни документи на хартиен носител и във връзка с приетия текст на § 37, ал. 3 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за кадастъра и имотния регистър „Делата, партидите, регистрите и картотеките в службите по вписванията, съставени или изготвени до датата на влизане в сила на този закон на традиционен носител, се съхраняват до тяхното пълно цифровизиране. С оглед извършен анализ на архивите в 113-те служби по вписванията към АВ се установи, че ще бъде необходимо да се цифровизират над 35 000 000 страници, всяка от които възлиза на приблизителна стойност от 1,2 лева.

В допълнение процесът по цифровизация следва да включва освен подготовка, физическо сканиране на място в съответната дирекция, цифрово възстановяване, корекция, запис на цифровото изображение и извличане на съдържание и индексирание. Крайната цел е да има информация за сканираните актове, въведена в нова инстанция на Интегрираната информационна система за кадастър и имотен регистър, ведно с нанесена структурирана информация към същите, включително и самите сканирани изображения. По този начин служителите на Агенция по вписванията ще могат да търсят тези актове по множество критерии, като страна или имот в позната среда, без да се налага разработка на нов софтуер, в който да се съхраняват сканираните актове.

Регистър БУЛСТАТ

Цели и приоритети

Изграждането и поддържането на регистър БУЛСТАТ е регламентирано в Закона за регистър БУЛСТАТ. Всяко лице може да извършва безплатни справки за вписани в регистъра обстоятелства чрез интернет страницата на Агенцията по вписванията. Всяко лице може да поиска да му бъде издадено удостоверение за вписани в регистъра обстоятелства, за което се събира държавна такса. Държавна такса за издаване на удостоверение не се събира от съда, държавните и местните органи.

Осигурена е възможност за издаване на удостоверението за вписани в регистър БУЛСТАТ обстоятелства както на хартиен носител, така и по електронен път.

Съгласно разпоредбата на чл. 4, т. 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 единният граждански номер като национален идентификационен номер представлява лични данни и в този смисъл спрямо него са приложими правилата по отношение на защитата на физическите лица във връзка с обработването на личните им данни, както и правилата относно свободното движение на личните данни.

След влизането в сила от 4 януари 2022 г. на изменението в Закона за регистър БУЛСТАТ (ЗРБ), Агенцията по вписванията служебно преобразува от 10-значен в 9-значен код (ЕИК) на определена група физически лица. Досегашният БУЛСТАТ код, който представляваше ЕГН идентификатора на физическите лица, се преобразува в произволно-генериран 9-цифрен код, с цел защита на личните данни на субектите.

С последващи изменения на Закона за регистър БУЛСТАТ (ДВ бр. 16 от 2022 г. в сила от 25.02.2022 г.) се постигна адаптиране и съобразяване на някои разпоредби в Закона за регистър БУЛСТАТ с правилата за обработване на личните данни, заложили в Общ регламент относно защитата на данните, Регламент (ЕС) 2016/679.

Създадена е правна възможност за последващи технически и организационни мерки от страна на Агенцията по вписванията, с които да се подобри защитата от разкриване или

разпространение на лични данни, осигурен е регистриран достъп до данните в регистъра след идентификация на заявителя чрез квалифициран електронен подпис или цифров сертификат.

Считано от 27.04.2022 г. Агенция по вписванията осигури техническа възможност за обезпечаване изпълнението на § 5, ал.1 от ПЗР на Закона регистър БУЛСТАТ, изм. ДВ. бр. 16 от 25.02.2022 г. Личните данни, които служат за идентификация, се вписват в регистъра, но вече не са публично достъпни. Агенцията по вписванията осигурява отдалечен достъп до публичната част по интернет и чрез автоматизирано подаване на данни за вписаните обстоятелства.

Преминаване на Централния регистър на особените залози от Министерство на правосъдието към Агенция по вписванията.

С приетите изменения и допълнения в Закона за особените залози, Глава пета „Централен регистър на особените залози“ и Глава шеста „Вписвания“ нормативно се обезпечават, както преминаването на дейността на съществуващата като самостоятелно юридическо лице към министъра на правосъдието администрация на Централния регистър на особените залози (ЦРОЗ към МП) към Агенцията по вписванията, така и цялостната електронизация на регистъра на особените залози, с цел предоставяне на електронни услуги в съответствие с изискванията на Закона за електронното управление и превръщането на регистъра в публично достъпна база данни за вписаните обстоятелства по Закона за особените залози. Промяната ще доведе до повишаване ефективността във функционирането на регистрите, администрирани от Агенцията по вписванията, „споделяне“ на много бюджетни разходи за воденето и съхраняването на тези регистри, интегриране на предоставяните административни услуги, както и оптимизиране на структурите в системата на Министерството на правосъдието. Въвеждането на възможността за ползването на електронни услуги ще доведе до намаляване на административната тежест. Със създаването на възможност за електронен достъп до информацията се доразвива въведеният принцип на публичност на Централния регистър на особените залози.

От възлагането на администрирането на регистъра от Агенцията по вписванията се очаква модернизиране и усъвършенстване на информационната система в посока пълното ѝ електронизиране, с цел предоставяне на електронни административни услуги, в това число електронно заявяване на вписванията и осигуряване на електронен достъп до информацията в регистъра.

В Държавен вестник бр. 8 от 28.01.2022 г. е обнародвано удължаването на срока за осъществяване на дейностите, свързани с преминаване на ЦРОЗ към Агенцията по вписванията до 1 януари 2023 г. Изменени са сроковете, предвидени в § 50, 52 и 54 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за особените залози, които целят да се осигури достатъчно време за предприемане на необходимите действия за ефективно функциониране на съответната информационна система при спазване на разпоредбите на Закона за защита на личните данни. С Постановление № 40 от 15 март 2023 г. за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет се приеха изменения в устройствения правилник на Агенцията по вписванията, с които от 1 април 2023 г. Централният регистър на особените залози е част от нейната структура.

Организационни структури, участващи в програмата

Агенцията по вписванията

Отговорност за изпълнението на програмата

Ресорният заместник-министър, изпълнителният директор на Агенцията по вписванията и директорът на Централният регистър на особените залози

Ползата/ефекта за обществото от политиката по изграждане на електронни регистри от Агенцията по вписванията е:

- унифициране, стандартизиране и централизиране на водените регистри;
- прозрачна и бърза регистрация;
- опростени и сигурни процедури;
- електронни бази данни, публично достъпни през Интернет;

- уникален идентификационен номер за всяко лице, съгласно Закон за Търговския регистър;
- включване в европейската система от търговски регистри – Европейски търговски регистър.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

Показатели за изпълнение на бюджетна програма- 1400.01.02 "Регистри"	Мерна единица	Целеви стойности		
		Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
Предоставени нови електронни услуги Търговски регистър и регистър на ЮЛНЦ	Брой	1	1	1
Предоставени нови електронни услуги от Имотен регистър	Брой	1	1	1
Предоставени нови електронни услуги от регистър БУЛСТАТ	Брой	1	1	1
Предоставени нови електронни услуги от регистъра на действителните собственици	Брой	0	1	0
Предоставени нови електронни услуги от Централния регистър на особените залози	Брой	32	0	0

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията за данните е получена чрез анализ за административните услуги за предходни години.

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

- липсата на необходимите финансови ресурси за осъществяване целите на програмата;
- недостатъчен сграден фонд;
- повишаване заплащането на труда на ИТ специалистите на свободния пазар, което води до невъзможност за наемане на квалифициран персонал в държавната администрация;
- несигурна икономическа обстановка;
- структурни и нормативни промени;
- липса на административен капацитет;
- забавяне на срокове, поради сложни дейности и процедури.

Предоставяни по програмата продукти/услуги

Програмата се осъществява чрез предоставянето на следните продукти/услуги:

Търговски регистър и регистър на ЮЛНЦ:

В разпоредбите на Закона за търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ, Наредба № 1 от 14 февруари 2007 г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ и Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията са предвидени следните видове услуги:

Осигуряване на възможност за получаване на информация за действителните собственици на компании, юридически лица, тръстове или правни договорености, регистрирани в националните регистри на страните от ЕС, Исландия, Лихтенщайн или Норвегия, като използвате услугата „Намиране на информация за действителната собственост“.

Осигуряване на възможност за плащане на услугите на ЕПЗЕУ, чрез модула за Електронно плащане на МЕУ.

Имотен регистър:

В разпоредбите на Правилника за вписванията и на Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията, са предвидени следните видове услуги:

1. устна справка, която се извършва присъствено в службата по вписванията, изразяваща се в предоставянето на информация по отношение на това дали за дадено лице (физическо или

юридическо) или имот съществуват вписвания, отбелязвания или заличавания и разпечатка към нея;

2. издаване на 3 вида удостоверения, както следва:

- удостоверение за определено лице;
- удостоверение за определен имот;
- удостоверение за определен период;

3. предоставяне на услуги чрез извършване на справка чрез Приложението за отдалечен достъп – И-Кадастър (www.icadastre.bg), за което е създадена възможност за заплащане по електронен път;

4. издаване на преписи (заверени и незаверени) от вписани и съхранявани в службите актове;

5. Вписвания, отбелязвания и заличавания на актове.

Регистър БУЛСТАТ:

В разпоредбите на Закона за регистър БУЛСТАТ и на Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията са предвидени следните видове услуги:

1. вписване на подлежащ на регистриране нов субект;
2. вписване на промени в регистрацията на вече вписан субект;
3. заличаване на вписан субект;

4. издаване на справки и удостоверения за вписани в регистъра обстоятелства срещу заплащане на съответната държавната такса, определена в Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията. Видовете удостоверения са две и се различават съобразно съдържащата се в тях информация;

5. предоставяне на данни от Националната база данни на регистър БУЛСТАТ за всички субекти в електронен вид в XML формат. При всяка промяна на данни за субект на БУЛСТАТ се изпраща новото актуално състояние на субекта.

Регистър на имуществените отношения на съпрузите (РИОС):

Съгласно законовите разпоредби, РИОС представлява централен електронен регистър. Воденето и съхраняването му се осъществява с информационна система, чрез която се издават справки и удостоверения по регистъра.

Справките, които се издават, са следните:

1) устна справка, която се извършва присъствено в териториалното звено на Агенция по вписванията. Информацията, която се предоставя, е по отношение на определено лице или акт за граждански брак и относимия към тях режим на имуществени отношения; разпечатка към устна справка;

2) издаване на удостоверения за посочено лице или акт за граждански брак относно регистрирания режим на имуществените отношения, избран от съпрузите;

3) неприсъствена справка, предавана чрез отдалечен достъп до регистъра на имуществените отношения на съпрузите чрез Интернет портал.

Централен регистър на особените залози:

✓ актуализиране на нормативната уредба, свързана с воденето, съхраняването и достъпа до Централния регистър на особените залози;

✓ усъвършенстване на комуникационната инфраструктура на ЦРОЗ за осъществяване на обмен на информация с други публични регистри и информационни системи;

✓ оптимизиране на дейностите по воденето, поддържането и съхраняването на Централния регистър на особените залози.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани параграфи на програмата (в хил. лв.)

№	1400.01.02 Бюджетна програма „Регистри“	Отчет 2021	Отчет 2022	Проект 2023	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
	1	2	3	4	5	6
I.	Общо ведомствени разходи:	28 437,9	31 953,4	36 280,1	36 226,6	37 041,6
	Персонал	17 916,9	19 356,0	22 282,4	23 228,9	24 043,9
	Издръжка	8 125,4	8 374,8	8 280,7	8 280,7	8 280,7
	Капиталови разходи	2 395,5	4 222,6	5 717,0	4 717,0	4 717,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	28 437,9	31 953,4	36 280,1	36 226,6	37 041,6
	Персонал	17 916,9	19 356,0	22 282,4	23 228,9	24 043,9
	Издръжка	8 125,4	8 374,8	8 280,7	8 280,7	8 280,7
	Капиталови разходи	2 395,5	4 222,6	5 717,0	4 717,0	4 717,0
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС					
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Общо разходи по бюджета (I.1+II.):	28 437,9	31 953,4	36 280,1	36 226,6	37 041,6
	Общо разходи (I.+II.+III.):	28 437,9	31 953,4	36 280,1	36 226,6	37 041,6
	Численост на щатния персонал	592	565	622	622	622

ПРОГРАМА 3

ОХРАНА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

Цели на програмата

Осигуряване висока степен на сигурност и опазване на обществения ред в съдебните сгради; опазване здравето и живота на съдии, прокурори и следователи; конвоиране на задържани лица до органите на съдебната власт; оказване на своевременно съдействие на съдебната власт при призоваване, принудително довеждане на лица и привеждане в изпълнение на влезли в сила присъди; осигуряване на специална защита на лица, чиито показания, обяснения или информация са от съществено значение за наказателното производство; интеграция на защитени лица в нова среда.

За постигането на целите на програмата е необходимо:

1. Доизграждане структурата на ГД “Охрана”, развитие на кадровия потенциал и повишаване интегритета на служителите:

- усъвършенстване процедурите по подбор на служителите;
- повишаване квалификацията на служителите;

2. Ефективност на подбора и повишаване квалификацията на личния състав;

3. Подобриване дейността и организацията:

- на охрана на съдии, прокурори и следователи;
- на охрана на съдебни сгради и обекти;
- на конвойната дейност, в т.ч. екстрадиции и трансфери;
- на призоваване, принудително довеждане и задържане;
- повишаване сигурността на информацията и личните данни;
- информационно, технологично и техническо модернизиране.

4. Доокомплектоване с технически, транспортни, помощни и комуникационни средства и въоръжение.

5. Развитие на нови партньорства с аналогични служби по линия на международно сътрудничество.

6. Развитие на партньорства със службите за сигурност и обществен ред, органи на държавна, съдебна власт и местно самоуправление.

7. Усъвършенстване на методи и способности за изпълнение на мерките и дейностите по специалната защита.

Организационни структури, участващи в програмата

Програмата се изпълнява от ГД „Охрана” и Бюро по защита на застрашени лица - второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на правосъдието.

Отговорност за изпълнението на програмата

Ресорният заместник-министър, Главна дирекция „Охрана” и Бюрото по защита на застрашени лица

Полза/ефект за обществото от програмата

1. Опазване сигурността и живота на съдии, прокурори и следователи, застрашени във връзка с изпълнение на служебните им задължения и при необходимост на техни близки.

2. Подпомагане на борбата с тежките умишлени престъпления и с организираната престъпност, чрез осигуряване на специална защита на лица, чиито показания, обяснения или информация са от съществено значение за наказателното производство.

3. Въвеждане ред и сигурност в съдебните сгради при провеждане на съдебния процес и административното обслужване на гражданите, както и недопускане на терористични актове и нападения на територията им.

4. Бързо изолиране на лица с влезли в сила присъда и предаването им на затворническите власти в местата за лишаване от свобода, с цел прекъсване на тяхната престъпна дейност.

5. Бързо приключване на съдебните процеси, посредством призоваване и своевременно принудително довеждане на лица, участници в наказателно производство.

6. Превеждане на задържани лица от помещенията на затворите и следствените арести до органите на съдебната власт, при недопускане на нападения върху конвойните наряди за освобождаване на конвоирано лице, както и недопускане на бягства на задържани лица от конвойния наряд. Изпълнение на съдебни поръчки по международни договори по екстрадиция и трансфер на лица, укриващи се от наказателно преследване.

Предоставяни продукти/услуги по програмата

Продукт/услуга “Разработване на политика”

Организация, координация и контрол на дейността на ГД “Охрана” и Бюрото по защита на застрашени лица. Административно-управленски функции по всички направления на дейност, осъществявани от дирекцията и бюрото.

Продукт/услуга „Осигуряване на свидетели, подсъдими и обвиняеми” – изпълнява разпореждания на органите на съдебната власт за призоваване на лица; изпълнява разпореждания за привеждане в изпълнение на влезли в сила присъди; довежда принудително лица, когато това е постановено от орган на съдебната власт; съдейства на органите на съдебната власт при призоваване на лица, както и при съдебното изпълнение по искане на орган

на съдебната власт; разработва правила за предаването и приемането на задържани лица между ГД „Охрана” и другите институции;

Продукт/услуга „Защита на съдии, прокурори и следователи, застрашени във връзка с изпълнение на служебните им задължения” - организира и осъществява охраната на съдии, прокурори, следователи;

Продукт/услуга „Защита на лица, застрашени във връзка с наказателни производства” - осигуряване на специална защита на лица, чиито показания, обяснения или информация са от съществено значение за наказателното производство и тяхната последваща интеграция в нова среда.

Продукт/услуга „Охрана на съдебни сгради” - организира и осъществява охраната на съдебните сгради; осигурява реда в съдебните сгради и сигурността на органите на съдебната власт при осъществяване на техните правомощия; недопускане на терористични актове и нападения на територията на съдебните сгради.

Продукт/услуга „Конвоиране” - конвоира обвиняеми и подсъдими, за които се иска или е постановена мярка за неотклонение задържане под стража, или лица, изтърпяващи наказания в местата за лишаване от свобода, до органите на съдебната власт, извън случаите по Закона за Министерството на вътрешните работи; конвоира, включително осигурява мерки за изолация и охрана при преместване на обвиняеми и подсъдими и лица, изтърпяващи наказание в местата за лишаване от свобода; организира и изпълнява екстрадиции и трансфери на задържани лица от и за Република България, укриващи се от наказателно преследване.

Целевата група към която са насочени предоставяните по програмата продукти/ услуги:

1. Съдии, прокурори и следователи
 - защита на живота и здравето им;
 - подпомагане с обезпечаване на съдебния процес, чрез призоваване и принудително довеждане на участници в съдебния процес и осигуряване на ред и сигурност в обектите на съдебната власт;
 - финализиране на решенията им/присъдите чрез физическото им изпълнение.
2. Застрашени/защитени лица, съгласно ЗЗЛЗВНП;
3. Граждани
 - осигуряване сигурност на обектите на съдебната власт;
 - спомагане за бързо и качествено административно обслужване.
3. Общество
 - спомагане за повишаване на сигурността и доверието в съдебната и изпълнителната власт чрез бързо приключване на съдебните процеси - призоваване, принудително довеждане, конвоиране и задържане на лица и привеждане в местата за лишаване от свобода;
 - подпомагане протичането на местни, парламентарни и президентски избори.

Показатели за изпълнение на програмата

Показатели за изпълнение на бюджетна програма - 1400.01.03 “Охрана на съдебната власт”	Мерна единица	Целева стойност		
		Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
Поети под охрана съдебни сгради и обекти	Брой	197	197	198
	%	80	80	80,5
Максимална защита на съдии, прокурори и следователи, застрашени във връзка с изпълнение на служебните им задължения	Брой лица	3	4	4
	%	100	100	100
Защита на лица, застрашени във връзка с наказателни производства.	Брой лица	20	23	25
Интеграция на лица в нова среда	Брой лица	2	2	3

Изпълнение на призовавания, принудителни довеждания до орган на съдебната власт, изпълнение на влезли в сила присъди и мярка за неотклонение „задържане под стража“	Брой	20 000	20 600	20 600
	%	77	77	77
Конвоиране на територията на страната	Брой	53 000	57 000	57 200
	%	100	100	100
Изпълнение на съдебните поръчки по международни договори - екстрадиции и трансфери на лица	Брой	340	360	360
	%	98	100	100

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмата

- Взаимодействие с ВСС, МВнР, органите на местно самоуправление и местна администрация.

- Утвърждаване на недостатъчен бюджет, което е предпоставка за некачествено и непълно изпълнение на функционалните задължения, следователно постигане на целите в непълен обем.

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията и наличността на данните е получена от ГД „Охрана“ и Бюрото по защита на застрашени лица, посредством анализ на брой извършени дейности и мероприятия.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани параграфи на програмата (в хил. лв.)

№	1400.01.03 Бюджетна програма „Охрана на съдебната власт“	Отчет 2021	Отчет 2022	Проект 2023	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
1		2	3	4	5	6
I.	Общо ведомствени разходи:	71 441,5	83 987,0	90 405,6	90 417,6	90 275,6
	Персонал	65 487,7	76 118,2	81 779,8	81 779,8	81 779,8
	Издръжка	4 498,6	6 030,8	7 135,3	7 135,3	7 135,3
	Капиталови разходи	1 455,2	1 838,0	1 490,5	1 502,5	1 360,5
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	71 441,5	83 987,0	90 405,6	90 417,6	90 275,6
	Персонал	65 487,7	76 118,2	81 779,8	81 779,8	81 779,8
	Издръжка	4 498,6	6 030,8	7 135,3	7 135,3	7 135,3
	Капиталови разходи	1 455,2	1 838,0	1 490,5	1 502,5	1 360,5
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС					
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ	100,8	142,8	548,5	548,5	548,5
	1. Други възнаграждения и плащания за персонал	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2. Издръжка	100,8	142,8	548,5	548,5	548,5
	в т.ч. издръжка					
	Издръжка по Закона за признаване, изпълнение и изпращане на съдебни актове за налагане на наказание лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода	0,0	2,5	220,0	220,0	220,0
	Издръжка за изпълнение на ЗЕ и ЕЗА	100,8	140,3	328,5	328,5	328,5

III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Други международни програми - Норвежки финансов механизъм					
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	100,8	142,8	548,5	548,5	548,5
	Общо разходи по бюджета (I.I+II.):	71 542,3	84 129,8	90 954,1	90 966,1	90 824,1
	Общо разходи (I.+II.+III.):	71 542,3	84 129,8	90 954,1	90 966,1	90 824,1
	Численост на щатния персонал	1 623	1 618	1 661	1 661	1 661

Един от проблемите, съпътстващи дейността на ГДО през годините е недостатъчната численост и едновременно с това увеличаване на дейността и ангажиментите по отделни направления на дейности. Освен вменените функционални задължения на дирекцията в ЗСВ, определени фактори доведоха до допълнителна натовареност на териториалните звена „Охрана”:

- увеличен е броят на ангажираните с конвойна дейност служители, вследствие закриването на арести от структурите на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“. През последните години са закрити 7 ареста в областни градове, като това обстоятелство удължава времето за конвоиране на задържаните лица и лишени от свобода. В голяма част от случаите се налага препланиране на служебните ангажименти, удължаване на броя на изминатите километри и допълнително обезпечаване с персонал за обиски, проверки и обработка на изискуеми служебни документи;

- допълнително се възлагат задачи по конвоирането на задържани лица, отклонили се от изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или от местата за изпълнение на наказанието, повиши се броя на конвоиранията от местата на задържане на лицата от МВР до местата за лишаване от свобода, както и в конвоирането на лица с мярка за неотклонение задържане под стража, разпоредено за изпълнение от орган на съдебна власт по изключителни причини от семеен характер;

- увеличи се задачите по принудително довеждане на лица от територията на цялата страна. Увеличи се броят на усилено строгите конвои на лица с доживотни присъди, особено опасни за бягства и организирани престъпни групи.

Една от основните функции на дирекцията е да организира и осъществява охраната на съдебните сгради, да осигурява реда в тях, да обезпечавя сигурността на органите на съдебната власт при осъществяване на техните правомощия. Дейностите по осигуряването на сигурността на съдебните сгради се осъществява чрез физически и технически способности за охрана.

Много от сградите се охраняват от недостатъчен брой служители, а 44 от тях се охраняват с по един служител, което на практика е присъствие, но не и надеждна охрана. Все още не във всички има оборудвани помещения за временен престой и изолация.

Общият брой на обектите, подлежащи на охрана от ГД „Охрана”, съгласно чл.391, ал.3, т.1 от ЗСВ, към настоящия момент е 246. Поети под охрана са 196 обекта. Не са поети под охрана 50 сгради/обекти, поради разнородни причини (помещават се в сгради, охранявани от други институции, отказ от охрана на административни ръководители, изнесени работни места от 1 или 2 кабинета и др.).

Предвид промените в ЗМВР (обн. ДВ бр.53 от 27 юни 2014 г.) и с оглед изпълнение в пълен обем на възложените й функции в ЗСВ, ГД „Охрана” е направила сравнителен анализ

между наличните и необходимите ѝ щатни бройки. Резултатът от анализа ясно очертава, че числеността на наличния състав е недостатъчен за денонощно поемане под охрана на всички сгради и обекти на съдебната власт, подлежащи на охрана от дирекцията.

Предложени са три варианта за обезпечаване на охраната на съдебните сгради и обекти, съответно при осигуряване на допълнителни щатни бройки при Вариант I - 1 471, при Вариант II – 679 и при Вариант III – 352. Увеличаването на щата на главната дирекция с 1 471 щ. бр. /Вариант I/ ще осигури денонощна охрана на 238 сгради и обекти на съдебната власт. При втория вариант /679 щ.бр./ ще се осигури физическа охрана на сградите и обектите в работно време, като денонощна ще бъде в 28 от тях, а в извънработно време и в почивни дни – охраната ще е с технически средства. Третият вариант предвижда допълнителни 352 щатни бройки, които само ще осигурят присъствие в непоетите към момента под охрана съдебни сгради и обекти, като при него ще са налице предпоставки за невъзможност ГД „Охрана“ да изпълнява в пълен обем функционалните си задължения. За оптимален и икономически обоснован вариант за обезпечаване охраната на всички съдебни сгради и обекти се счита вторият вариант.

Приоритетна цел на Главна дирекция „Охрана“ през последните години е доизграждане структурата на дирекцията, което ще ѝ позволи да изпълнява в пълен обем функционалните си задължения, възложени със Закона за съдебната власт, НПК, ГПК, ЗЕЕЗА, Закона за признаване, изпълнение и изпращане на съдебни актове за налагане на наказания за лишаване от свобода или на мерки, включващи лишаване от свобода и други.

Добро начало е поставено с приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г., където съгласно чл. 13, ал. 4 за Главна дирекция „Охрана“ са предвидени средства за увеличаване на персонала с 66 щатни бройки за обезпечаване на възложените ѝ със закони функции.

С приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г. за Главна дирекция „Охрана“ са предвидени средства за Персонал за увеличаване на персонала с четиридесет и пет щатни бройки за обезпечаване приемането на Закона за признаване, изпълнение и изпращане на съдебни актове за налагане на наказание лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода.

През 2021 г. числеността е увеличена с 66 бр. с ПМС № 14 от 2021 г., а през 2022 г. с още 25 щ. бр.

За осигуряване на втори служител в сградите, охранявани от по един служител досега, поемане с физическа охрана на неохранявани сгради/обекти и осигуряване на вътрешния ред в 26 съдебни палати, при съществуващата организация на работа в ГД „Охрана“ и териториалните ѝ звена, са необходими не по-малко от 106 служители /като не е предвидена охрана на 19 обекта, помещаващи се в сгради с охрана и пропускателен режим от МВР, ДАНС, МО и др./

Посоченият дефицит в настоящата ситуация се регулира и преодолява чрез съвместяване на дейности и използване на ресурса от другите професионални направления на главната дирекция – конвоиране, призоваване, принудително довеждане и задържане на лица. В част от случаите се съобразяват възможностите при натовареност да се пренасочат ангажименти най-вече в направление и необходимост от съсредоточаване на сили и средства в определени моменти.

От изключителна важност се явява доизграждането на НИСЕССС.

ГД „Охрана“ управлява „Националната информационна система за електронна сигурност на съдебните сгради (НИСЕССС)“.

Общо необходимите средства за окрупняване на НИСЕССС в съдебните сгради и обекти са 12,1 млн. лв. За периода 2023-2025 се планира поетапно окрупняване на системи за сигурност на обекти на територията на Апелативни райони Велико Търново, Варна и София на обща прогнозна стойност 820 000 лв., които ще се осигурят в рамките на разходните тавани за капиталови разходи на главната дирекция.

При наличие на целево финансиране е възможна промяна на разчетите и ускоряване на доизграждането на цялата Национална информационна система за електронна сигурност на съдебните сгради.

ПРОГРАМА 4

РАВЕН ДОСТЪП ДО ПРАВОСЪДИЕ

Цели на програмата

Основна цел на програмата е осигуряването на защита на правата и законовите интереси на гражданите при гарантиране на равен достъп на лицата до правосъдие чрез осигуряване и предоставяне на ефективна правна помощ.

По програмата се осигурява предоставянето на следните видове правна помощ съгласно Закона за правната помощ:

- консултация с оглед постигане на споразумение преди започване на съдопроизводството или за завеждане на дело;
- подготовка на документи за завеждане на дело;
- процесуално представителство;
- представителство при задържане по Закона за Министерството на вътрешните работи и по Закона за митниците.

Стратегическите цели на програмата са заложи в Актуализираната стратегия на Министерството на правосъдието, както следва:

- облекчаване на достъпа до първична правна помощ;
- популяризиране на системата за правна помощ сред гражданите;
- усъвършенстване на системите за наблюдение и контрол на предоставената правна помощ;

Организационни структури, участващи в програмата

Програмата се реализира от Национално бюро за правна помощ (НБПП), второстепенен разпоредител към министъра на правосъдието съвместно с адвокатските съвети. НБПП е създадено със Закона за правната помощ, в сила от 01.01.2006 г. Националното бюро за правна помощ е независим държавен орган, който се състои от петима членове - председател, заместник-председател и трима членове. Председателят и заместник-председателят се назначават и освобождават по предложение от министъра на правосъдието със заповед на министър-председателя въз основа на решение на Министерския съвет. Останалите трима членове са адвокати, които се избират от Висшия адвокатски съвет. Членовете на НБПП се назначават, съответно се избират, за срок 4 години. Те могат да бъдат преназначавани или преизбирани за същия срок.

За изпълнение на своите правомощия НБПП се подпомага от администрация с численост 23 щатни бройки.

Организацията по предоставянето на правната помощ по места се извършва от НБПП съвместно с Адвокатските съвети в съответните съдебни райони.

Отговорност за изпълнението на програмата

Изпълнението на целите на програма „Равен достъп до правосъдие” е отговорност на ресорния заместник-министър на правосъдието и на НБПП.

В процеса на работа Националното бюро за правна помощ взаимодейства с Висшия адвокатски съвет, с адвокатските съвети, с органите на съдебната власт, разследващи полиция и прокуратура, с Министерството на правосъдието, с други държавни органи, неправителствени организации, както и с национални или чуждестранни институции във връзка с предоставянето на правната помощ.

При осъществяване на правомощията си НБПП издава задължителни указания по прилагането на закона и подзаконовите нормативни актове и може да изисква информация, свързана с предоставянето на правна помощ от адвокатите, от адвокатските колегии, от органите на съдебната власт и от органите за социално подпомагане.

При осъществяване на правомощията си по Закона за правната помощ органът, който ръководи процесуалните действия, може да изисква информация от НБПП.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

Показатели за изпълнение на бюджетна програма-1400.01.04 "Равен достъп до правосъдие "	Мерна единица	Целева стойност		
		Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
Осигуряване на служебна защита на граждани с право на безплатна правна помощ по чл. 22 ал.1 от ЗПП	Брой	250	3 000	3 000
Осигуряване на първична правна помощ - консултации, подготовка на документи, правни съвети – НТППП,РЦК	Брой	2600	5 000	5 000
Осигуряване на правна помощ при задържане	Брой	20	40	40
Осигуряване на правна помощ по силата на закон – процесуално представителство по чл.21 т.3 от ЗПП	Брой	30 000	30 000	30 000
Разработени проекти за промени в нормативната база и на вътрешни правила	бр.	2	2	2
Адвокати предоставящи служебни защиты вписани в Националния регистър	бр.	6 000	6 000	6 000
Извършени проверки – планови и по сигнал	бр.	5	5	5
Провеждане на информационни кампании за популяризиране на системата за правна помощ – изработка на информационни материали	бр.	2 000	2 000	2 000
Провеждане на обучения за подобряване квалификацията на адвокатите, предоставящи правна помощ – бр. АК	бр.	5	5	5

Външни фактори, които могат да оказат въздействие върху постигането на целите на програмата

Гражданите, които получават социални помощи, или са настанени в специализирани институции за предоставяне на социални услуги, или са пенсионери, безработни или лица с ниски доходи под прага на бедност за съответната година, което ги причислява към уязвимите социални групи. Бедността и ниската правна култура на тази социална прослойка, води до необходимост от ползването на правна помощ за решаването на възникнали им правни проблеми.

Нарастването на необходимостта от защита на граждани на държави-членки на Европейския съюз произтича от прилагането на Директивата на Съвета на ЕС 2003/8 относно подобряване на достъпа до правосъдие по трансгранични спорове за граждански и търговски дела, Директива на Съвета на ЕС 2008/115 относно правната помощ на чужденците, Директива 2013/48/ЕС относно правото на достъп до адвокат в наказателното производство и Директива 2016/1919 ЕС относно правната помощ за заподозрени и обвиняеми в рамките на наказателното производство.

Нормативно са регламентирани и функционират ефективни модели за правна помощ като правни съвети и консултации на социално-слаби граждани по национален телефон за първична правна помощ и регионални центрове за консултиране към 17 адвокатски съвети. Очаква се в следващите години откриване на консултативни центрове в останалите адвокатски колегии.

Националното ни законодателство се привежда в съответствие с европейските норми и по конкретно с Регламент (ЕО № 4/2009), което също води до разширяване на кръга от лица имащи право на служебна защита.

Информация за наличността и качеството на данните

Основен източник на информация за брой лица получили правна помощ, са годишните финансови отчети на НБПП и статистическата информация изведена от ползваните програмни продукти.

Предоставяни по програмата продукти/услуги

Разработване на политиката в областта на правната помощ

Дейности за предоставяне на продукта/услугата:

В рамките на тази услуга са групирани дейностите на НБПП, свързани с:

- Развитие на нормативната уредба в областта на достъпа и обхвата на правната помощ;
- Функциониращи модели за достъп до първична правна помощ – постояннодействащ

Национален телефон за правни съвети; Постояннодействащи регионални центрове за правни консултации, чийто брой се очаква да се увеличи до 27, съответстващ на броя на адвокатските колегии в страната;

- Провеждане на информационни кампании за популяризиране на системата за правна помощ;

- Общо методическо ръководство по осъществяване на правната помощ, разработване на критерии за усъвършенстване системата за правна помощ по различните видове дела, събиране на данни и анализиране на информацията, необходима за планиране и управление на правната помощ; Изготвяне на указания за въвеждане на минималните стандарти и унифицирани процедури за правна помощ;

- Актуализиране на Национален регистър за правна помощ по съдебни райони;

- Механизъм за присъждане и възстановяване на разноски по наказателни и граждански дела.

Резултати от предоставянето на продукта/услугата:

Разширяване кръга от лица с право на достъпа до правна помощ (Закон за правна помощ);

Информираност на обществото по отношение на предлаганите услуги от системата за правна помощ;

Поддържане в актуално състояние на Националния регистър за правна помощ.

Контрол на правната помощ

Дейности за предоставяне на продукта/услугата:

Услугата включва основно дейности, свързани с извършването на проверки за предоставената правна помощ, контрол при определянето на адвокатското възнаграждение както и събирането на информация от адвокатите, от адвокатските колегии, от органите на съдебната власт и на дознанието, както и от органите за социалното подпомагане.

Всяка година се извършват проверки по сигнал, както и планови проверки по адвокатски колегии, във връзка с изпълнение на задълженията им по чл.18 от ЗПП.

В разработената и приета Стратегия за развитие на НБПП през периода 2020-2025, е заложено разработване на методика за оценка и определяне на адвокатските възнаграждения в съответствие с количеството и качеството на предоставената правна помощ.

Предприемане на действия за поетапно внедряване на ЕЕСПП в Адвокатските съвети през периода 2020-2025 г.

Резултати от предоставянето на продукта/услугата:

Недопускане дублиране на адвокатски отчети;

Гарантиране прецизност при подготовката и окомплектоване на адвокатските отчети;

Обработване на всички получени адвокатски отчети на месечна база;

Анализ на качеството на предоставената правна помощ;

Подобряване на качеството на предоставената правна помощ;

Повишаване на квалификацията и специализацията на адвокатите - провеждане на обучение.

**Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани параграфи на програмата
(в хил. лв.)**

№	1400.01.04 Бюджетна програма „Равен достъп до правосъдие“	Отчет 2021	Отчет 2022	Проект 2023	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
	1	2	3	4	5	6
I.	Общо ведомствени разходи:	827,8	873,4	947,1	971,1	995,1
	Персонал	659,9	663,0	774,0	798,0	822,0
	Издръжка	154,5	193,1	168,1	168,1	168,1
	Капиталови разходи	13,5	17,4	5,0	5,0	5,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	827,8	873,4	947,1	971,1	995,1
	Персонал	659,9	663,0	774,0	798,0	822,0
	Издръжка	154,5	193,1	168,1	168,1	168,1
	Капиталови разходи	13,5	17,4	5,0	5,0	5,0
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС					
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ	7 694,2	9 679,7	10 357,0	10 357,0	10 357,0
	Издръжка по Закона за правната помощ	7 694,2	9 679,7	10 357,0	10 357,0	10 357,0
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0,0	0,0	150,0	0,0	0,0
	Други международни програми - Норвежки финансов механизъм			150,00	0,00	0,00
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	7 694,2	9 679,7	10 507,0	10 357,0	10 357,0
	Общо разходи по бюджета (I.+II.):	8 522,0	10 553,2	11 304,1	11 328,1	11 352,1
	Общо разходи (I.+II.+III.):	8 522,0	10 553,2	11 454,1	11 328,1	11 352,1
	Численост на щатния персонал	23	23	23	23	23

Очаква се увеличение на броя на гражданите, получили първична правна помощ, чрез въведените ефективни модели за правни съвети и консултации на социално слаби граждани – национален телефон за първична правна помощ и регионални центрове за консултиране. Очаква се откриване на нови центрове за правна помощ към адвокатските съвети, което ще улесни достъпа на гражданите до правна помощ и нарастване на техния брой.

От предходни периоди се забелязва запазване на броя на лицата, получили правна помощ за процесуално представителство, което се дължи на повишения контрол, осъществяван от Бюрото и органите по предоставянето на правна помощ, както и на недопустими и неоснователно заведените иски от граждани. От друга страна след въвеждането на консултации по „горещата телефонна линия“ и регионалните центрове към адвокатските

съвети, гражданите получават квалифицирана консултация. Голяма част от тях прераства в правна помощ за подготовка на искиви молби и процесуално представителство по образуваните дела. Броят на тези лица се очаква значително да нараства във връзка с откриването на нови регионални центрове и завеждането на основателни искиве.

С направените промени в Закона за правна помощ се осигурява представителство на непридружени малолетни и непълнолетни деца чужденци при осигуряване на принципа за най-добрия интерес на детето.

Упражняването на функцията на представител на непридружен малолетен или непълнолетен кандидат за международна закрила ще се възлага на адвокат, регистриран в Националното бюро за правна помощ, и ще се осъществява до настаняването на лицето при негов родител, настойник или попечител.

В началото на 2022 г. се извърши допълване в категориите лица по чл. 22 от ЗПП. Така правна помощ ще бъде предлагана и на лица, получили международна закрила и лицата под временна закрила, каквито понастоящем са бежанците и разселените лица от Украйна.

Планира се популяризиране на системата за правна помощ чрез провеждане на информационни кампании с цел повече лица да получат достъп до системата за правна помощ. Планира се продължаване на използването на различни форми за популяризиране на правната помощ – отворени врати в адвокатските съвети и/или регионалните центрове за консултиране. Подобряване на информираността на лицата нуждаещи се от правна помощ.

В резултат на въведените различните модели на правна помощ и тяхното популяризиране се очаква нарастване търсенето на първична правната помощ. Целта е правната помощ да стане по-лесно достъпна за хората от уязвими социални групи и да се преодолее формализма в системата.

II. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА

Политиката в областта на изпълнението на наказанията се осъществява посредством две програми – „Затвори – изолация за правонарушителите“ и „Арести и пробация“.

ПРОГРАМА 5

ЗАТВОРИ - ИЗОЛАЦИЯ НА ПРАВОНАРУШИТЕЛИ

Цели на програмата

1. Подобряване на битовите условия в затворите.

Разработване и пристъпване към реализация на крупни инфраструктурни обекти, съобразени с европейските изисквания и стандарти за третиране. Изграждане на нов затвор и СМР.

2. Повишаване на сигурността за затворите чрез внедряването на съвременни технически средства за контрол, охрана и управление.

Продължава техническото осигуряване и поддържане на местата за лишаване от свобода с металдетектори, радиостанции, апарати за измерване концентрацията на алкохол в кръвта, бронежилетки, каски и щитове и др.

3. Увеличаване на жилищната площ на всеки лишен от свобода до 4 кв.м.

4. Повишаване на издръжката на лишените от свобода.

5. Промени в законодателната уредба на изпълнението на наказанията, с оглед създаване условия за хуманно третиране на правонарушителите.

6. В пенитенциарната система са внедрени две програми за работа с наркотично зависими лишени от свобода, като едната от тях може да бъде прилагана и при алкохолно зависими осъдени. И двете програми са разработени на основата на когнитивно-поведенческият подход. Съобразно тяхната продължителност те са:

- „Краткосрочна програма за минимизиране на вредите от употребата на наркотични вещества“;

- Средносрочна програма за „Третиране на зависимости в системата на българските затвори”.

7. Възстановяване на художествената самодейност, клубовете по интереси и масовизирането на спортни и културни прояви в затворите.

Организационни структури, участващи в програмата

Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“.

Отговорност за изпълнението на програмата

За изпълнението на програмата отговарят ресорният заместник-министър и Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“.

Предоставяни по програмата продукти/услуги

Програмата се осъществява чрез предоставянето на следните продукти/услуги:

- ✓ Разработване на политика по изпълнение на наказанието „лишаване от свобода”.
- ✓ Режим и охрана – ведомствени разходи, издръжка на лишени от свобода – администрирани разходи.
- ✓ Режим и охрана, социални и възпитателни дейности, здравни услуги, образование и религиозни потребности за лишените от свобода.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

Показатели за изпълнение на бюджетна програма-1400.02.01 "Затвори и изолация на правонарушители"	Мерна единица	Целева стойност		
		Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
1. Брой на лишените от свобода	Брой	6 500	6 500	6 300
2.Съотношение между броя на рецидивите спрямо общия брой на лишените от свобода	%	40	40	40
3. Жилищна площ на един лишен от свобода	м ²	4	4	4

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмата

- нарастване на ръста на престъпността и завишен брой на тежките правонарушения;
- съществено и рязко увеличаване броя на лишените от свобода;
- масово напускане и недостиг на служители от пенитенциарната система, в резултат на което силно се затруднява изпълнението на служебните задължения.

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията за наличността и качеството на данните е предоставена от ГД „Изпълнение на наказанията”.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани параграфи на програмата (в хил. лв.)

№	1400.02.01 Бюджетна програма „Затвори - изолация на правонарушителите“	Отчет 2021	Отчет 2022	Проект 2023	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
	1	2	3	4	5	6
I.	Общо ведомствени разходи:	140 455,0	152 189,0	160 153,6	152 745,0	152 745,0
	Персонал	128 854,2	139 028,2	136 507,3	136 507,3	136 507,3
	Издръжка	11 188,3	13 425,5	12 716,2	12 716,2	12 716,2

	Капиталови разходи	412,6	-264,6	10 930,1	3 521,5	3 521,5
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	140 455,0	152 189,0	160 153,6	152 745,0	152 745,0
	Персонал	128 854,2	139 028,2	136 507,3	136 507,3	136 507,3
	Издръжка	11 188,3	13 425,5	12 716,2	12 716,2	12 716,2
	Капиталови разходи	412,6	-264,6	10 930,1	3 521,5	3 521,5
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС					
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ	30 166,2	33 931,4	26 365,6	26 365,6	26 365,6
	1. Други възнаграждения и плащания за персонал	2 182,0	2 240,6	2 420,4	2 420,4	2 420,4
	Други възнаграждения по ЗИНЗС и ППЗИНЗС	2 182,0	2 240,6	2 420,4	2 420,4	2 420,4
	2. Издръжка	27 984,2	31 690,8	23 945,2	23 945,2	23 945,2
	Издръжка на местата за лишаване от свобода(храна, медикаменти и др. разходи) по ЗИНЗС	27 984,2	31 690,8	23 945,2	23 945,2	23 945,2
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0,0	0,0	22 398,0	16 149,0	0,0
	Други международни програми - Норвежки финансов механизъм			22 398,0	16 149,0	0,0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	30 166,2	33 931,4	48 763,6	42 514,6	26 365,6
	Общо разходи по бюджета (I.I+II.):	170 621,2	186 120,4	186 519,2	179 110,6	179 110,6
	Общо разходи (I.+II.+III.):	170 621,2	186 120,4	208 917,2	195 259,6	179 110,6
	Численост на щатния персонал	3 215	3 207	3 340	3 340	3 340

ПРОГРАМА 6

АРЕСТИ И ПРОБАЦИЯ

Цели на програмата

1. Ремонтиране на сградния фонд на арестите и пробационните служби.
2. Прилагане на краткосрочната програма за работа с наркотично зависими и редуциран вариант за оценка на правонарушителите в арестите.
3. Продължаващо обучение на служителите за прилагане на системата на електронен мониторинг.
4. Преразглеждане на инструментариума за оценка на риска на правонарушители и въвеждане на нова програма за обществено въздействие.

Организационни структури, участващи в програмата

Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“.

Отговорност за изпълнението на програмата

За изпълнение на програмата отговарят ресорният заместник-министър и Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

Показатели за изпълнение на бюджетна програма -1400.02.02 "Арести и пробация"	Мерна единица	Целева стойност		
		Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
1.Брой на осъдените с мярка пробация	Брой	4 000	4 000	4 200
2.Времетраене на престоя на задържаните в арестите	Човекодни	345 000	345 000	345 000

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмата

- Задълбочаване на финансовата и икономическа криза в страната.
- Висок ръст на престъпността и съществено увеличаване броя на задържаните лица.
- Недостиг или текучество на персонала, като тенденция за голям период от време.
- Отказ от страна на външни организации и доброволци за участие при реализацията на пробационни програми.

Предоставяни по програмата продукти/услуги (ведомствени разходни параграфи)

- ✓ Режим и охрана – издръжка на задържаните лица.
- ✓ Пробация – социално възпитателна.

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията за наличността и качеството на данните е предоставена от ГД „Изпълнение на наказанията“.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани параграфи на програмата (в хил. лв.)

№	1400.01.02 Бюджетна програма „Арести и пробация“	Отчет 2021	Отчет 2022	Проект 2023	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
	1	2	3	4	5	6
I.	Общо ведомствени разходи:	58 652,2	62 296,0	72 518,6	71 927,2	71 927,2
	Персонал	57 214,3	60 496,6	69 038,2	69 038,2	69 038,2
	Издръжка	1 240,0	1 771,3	1 720,0	1 720,0	1 720,0
	Капиталови разходи	198,0	28,2	1 760,4	1 169,0	1 169,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	58 652,2	62 296,0	72 518,6	71 927,2	71 927,2
	Персонал	57 214,3	60 496,6	69 038,2	69 038,2	69 038,2
	Издръжка	1 240,0	1 771,3	1 720,0	1 720,0	1 720,0
	Капиталови разходи	198,0	28,2	1 760,4	1 169,0	1 169,0
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС					
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ	2 329,5	3 017,2	2 213,5	2 213,5	2 213,5

	2. Издръжка	2 329,5	3 017,2	2 213,5	2 213,5	2 213,5
	Издръжка на местата за лишаване от свобода(храна, медикаменти и др. разходи) по ЗИНЗС	2 329,5	3 017,2	2 213,5	2 213,5	2 213,5
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	2 329,5	3 017,2	2 213,5	2 213,5	2 213,5
	Общо разходи по бюджета (I.+II.):	60 981,7	65 313,2	74 732,1	74 140,7	74 140,7
	Общо разходи (I.+II.+III.):	60 981,7	65 313,2	74 732,1	74 140,7	74 140,7
	Численост на щатния персонал	1 210	1 215	1 233	1 233	1 233

ПРОГРАМА 7

АДМИНИСТРАЦИЯ

Изпълнението на дейностите по бюджетната програма подпомага министъра на правосъдието и специализираната администрация в изпълнение на целите и задачите на Министерството на правосъдието, осигурява функционирането на администрацията, обезпечаване и повишаване ефективността на осъществяваните работни процеси, оптимално използване на ресурсите, адекватна и ефективна система за финансово управление и контрол в Министерството.

В бюджетната програма Министерството планира дейностите и разходите за тях по предоставяне на услуги, насочени вътре към организацията и имащи важно значение за изпълнението на основните бюджетни програми и предоставянето на продуктите/услугите по тях към външни за министерството бенефициенти.

Дейностите по бюджетната програма са насочени към създаване условия за изпълнението на всички бюджетни програми, включени в структурата на програмния бюджет на Министерството на правосъдието. Услугите, които се предоставят по бюджетната програма имат за цел подпомагане ефективното осъществяване на дейностите на служителите на министерството при предоставянето на продукти/услуги в необходимото количество, качество и срок.

Цели на програмата

1. Ефективна организация на работа на администрацията в Министерството на правосъдието;
2. Ефективна организация на работа в областта на административното, правното обслужване и човешките ресурси;
3. Наблюдение, оценка и подпомагане функционирането на системите за финансово управление и контрол в Министерство на правосъдието;
4. Осигуряване на независимост и обективност на дейността по вътрешен одит;
5. Повишаване професионалната квалификация на администрацията;
6. Ефективна организация на финансово-счетоводната дейност и бюджетирането;
7. Изпълнение препоръките на Сметна палата от извършени одити на Министерство на правосъдието.

Организационни структури, участващи в програмата

Дейностите по програма „Администрация” се осъществяват от следните дирекции:

- Дирекция “Канцелария”;
- Дирекция “Финанси и бюджет”;
- Дирекция “Правни дейности”;
- Дирекция „Управление на собствеността”;
- Дирекция „Управление на човешките ресурси”;
- Дирекция “Вътрешен одит”;
- Дирекция “Връзки с обществеността и протокол”;
- Звено “Сигурност ”;
- Инспекторат по чл. 46 от Закона за администрацията.

Отговорност за изпълнението на програмата

- Главният секретар на Министерството на правосъдието.
- Директорите на дирекции на общата администрация и ръководители на звена, пряко подчинени на министъра на правосъдието.

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмата

1. Липса на административен капацитет;
2. Невъзможност за повишаване на квалификацията и осигуряване на обучение на човешките ресурси;
3. Липса на политика по задържане и мотивиране на кадрите;
4. Недостатъчен бюджет;
5. Промяна в нормативната уредба;
6. Форсмажорни обстоятелства.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани параграфи на програмата (в хил. лв.)

№	1400.03.00 Бюджетна програма „Администрация“	Отчет 2021	Отчет 2022	Проект 2023	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
	1	2	3	4	5	6
I.	Общо ведомствени разходи:	7 431,1	8 258,5	12 878,7	12 889,9	12 520,3
	Персонал	5 189,4	5 793,5	6 909,7	6 909,7	6 909,7
	Издържка	1 990,9	2 091,7	4 240,6	4 240,6	4 240,6
	Капиталови разходи	250,8	373,3	1 728,4	1 739,6	1 370,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	7 431,1	8 258,5	12 878,7	12 889,9	12 520,3
	Персонал	5 189,4	5 793,5	6 909,7	6 909,7	6 909,7
	Издържка	1 990,9	2 091,7	4 240,6	4 240,6	4 240,6
	Капиталови разходи	250,8	373,3	1 728,4	1 739,6	1 370,0
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС					
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Общо разходи по бюджета (I.I+II.):	7 431,1	8 258,5	12 878,7	12 889,9	12 520,3
	Общо разходи (I.+II.+III.):	7 431,1	8 258,5	12 878,7	12 889,9	12 520,3
	Численост на щатния персонал	94	90	104	104	104

С проектобюджетът за 2023 г. и бюджетната прогноза за 2024 и 2025 г. Министерството на правосъдието не обезпечава изцяло изпълнението на своята мисия за създаване на ефективно законодателство и съдействие за подобряване дейността на съдебната система, с оглед постигане на ефективно, справедливо, прозрачно и достъпно правосъдие.

X

КРУМ ЗАРКОВ
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

Съгласували:

X

Мария Павлова
Заместник-министър

X

Емил Дечев
Заместник-министър

X

Юлия Ковачева
Заместник-министър

X

Николай Зашев
Главен секретар

X

Десислава Гьошева
Директор на дирекция ФБ

X

Миглена Ранкова
Началник на отдел БП

Изготвил:

X

М. Димова
Главен експерт, отдел БП